LETO VII. / ŠTEV. 35. KRANJ, 28. AVGUSTA 1954

GLAS GORENJSKE

UREJA UREDNIŠKI ODBOR / ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / UREDNIŠTVO IN UPRAVA: KRANJ, SAVSKI BREG 2; TELEFON 475; TEK. RAČ. PRI NB KRANJ-OKOLICA ŠTEV. 624-»T«-127 / IZHAJA VSAKO SOBOTO / LETNA NAROČNINA 400 DIN, POLLETNA 200 DIN, ČETRTLETNA 100 DIN, MESEČNA 35 DIN / POSAMEZNA ŠTEVILKA STANE 10 DIN

Razširimo družbeno upravljanje

V radovljiškem okraju razpravljajo o morebitni razširitvi družbenega upravljanja v trgovskih, obrtnih in gostinskih podjetjih — Osnutek pravilnika za družbeno upravljanje

Izredno hiter družbeno ekonomski razvoj bo prav gotovo v kratkem terjal v našem samoupravljanju določene spremembe. V mislih imamo razširitev samoupravljanja v trgovskih, obrtnih in gostinskih obratih. V manjših trgovskih ipd. podjetjih doslej delavsko upravljanje praktično sploh ni obstojalo. Stopna razvoja družbeno ekonomskih odnosov pa že kaže potrebo po razširitvi delavskega upravljanja, v katerem naj bi neposredno sodelovali tudi potrošniki. Državljani naj bi sodelovali v upravljanju podjetij. Vsekakor pomeni pritegnitev državljanov v upravljanje podjetij razširitev obstoječega delavskega samoupravljanja. Torej bo moral morebitno razširitev družbenega upravljanja urediti zvezni oblastveni organ ali po njegovem pooblastilu rebubliški organi.

Prav gotovo ne moremo družbenega upravljanja v trgovini, obrti in gostinstvu obravnavati z istega stališča kot v industriji delavsko samoupravljanje. Delavsko samoupravljanje v trgovini bi pomenilo kritje osnovnih potreb in interesov delovnih kolektivov v teh podjetjih, trgovine pa na ta način ne bi odigrale tiste funkcije, ki jo v naši družbi morajo opravljati. Pojem delavskega samoupravljanja v trgovini moramo razširiti na družbeno samoupravljanje. Samoupravne organe bomo torej morali razširiti s samimi potrošniki. Le na ta način bomo lahko dosegli, da se bo v trgovini srečal interes proizvajalca z interesom potrošnika.

Teze osnutka pravilnika za družbeno upravljanje v obrtnih, trgovskih in gostinskih podjetjih, ki ga je sestavil OLO Radovljica za svoje področje, vsebujejo sedem točk, v katerih točno oriše obliko, pomen in značaj družbenega upravljanja v uslužnostnih podjetjih.

Družbeno upravljanje po podjetjih naj bi vodili upravni odbori, ki jih sestavljajo člani delovnih kolektivov in državljani. V manjših delovnih kolektivih naj bi volil člane upravnega odbora kolektiv sam, v večjih podjetjih, kjer pa obstoje delavski sveti, pa naj bi ti po že obstoječih predpisih volili upravni odbor. Državljane pa naj bi v upravni odbor volili na zborih volivcev, katere bi potem imenoval oblastni organ.

Popolnoma pravilno je, da bi imeli upravni odbori v vsebinskem pogledu odločilno vlogo pri upravljanju in ne samo posvetovalne ali nadzorstvene, ker v nasprotnem primeru, kot navaja sestavljalec, resnično ne bi mogli govoriti o družbenem upravljanju. Upravni odbor pa naj bi imel po osnutku tez pravilnika vse tiste pravice, kot jih imajo upravni odbori v industrijskih podjetjih. Pristojnost delavskih svetov, kjer ti obstojijo, pa je treba obdržati in zato funkcije upravnega odbora prilagoditi oziroma spremeniti.

Pravice in obveznosti članov upravnih odborov in državljanov v odboru naj bi bile enake. Državljani bi za opravljanje svojih funkcij ne prejemali plačila, imeli bi le pravico povračila stroškov v zvezi z opravljanjem fukcije. Z enakimi pravicami in dolžnostmi pa je seveda zvezana tudi odgovornost za sklepe ter bi na ta način prav tako kot člani kolektiva oz. upravnega odbora tudi državljani nosili breme odgovornosti. S tem bi brez dvoma dosegli poleg vsebinskega tudi moralni uspeh.

Kot že rečeno, bi z razširitvijo družbenega upravljanja razširili obstoječa načela samoupravljanja ter bo o tem moral razpravljati zvezni Izvršni svet. Moramo reči, da bi tak korak naprej v našem družbeno ekonomskem razvoju pomenil demokratično sprostitev ter bi med državljani imel velik moralni učinek.

Nagrada novatorjem

Da bi poživila novatorsko in racionalizatorsko dejavnost v železarni je Upravni odbor Železarne na Jesenicah sklenil nagraditi pet najuspešnejših in najprizadevnejših izumiteljev, ki so predlagali izboljšanje proizvodnje, z denarnimi nagradami.

Priznanja in denarne nagrade so bile dodeljene ključavničarju Marijanu Derniču z Javornika I za predlog rekonstrukcije ležajev v iznosu din 2.000, strugarskemu mojstru Juriju Dolencu za izboljševalni predlog za izdelavo valjev iz jeklolitine v iznosu din 10.000, orodnima ključavničarjema iz orodjarne, Jožetu Urhu in Jožetu Zbontarju po din 20.000 itd.

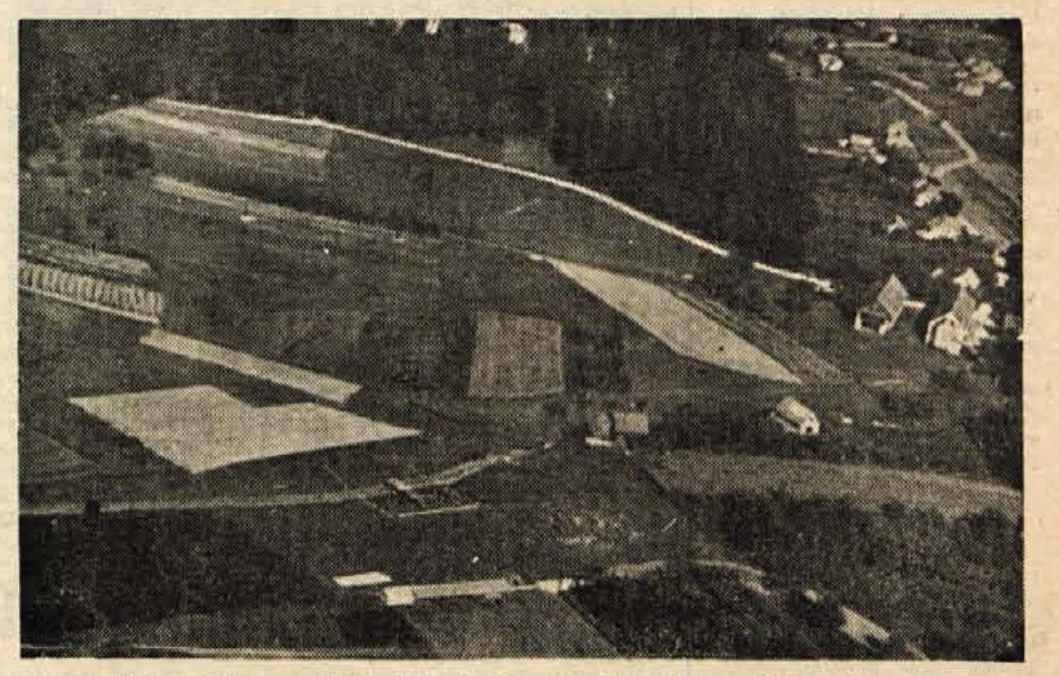

Pogled na Ostrožno z letala, kjer bo 19. septembra veliko politično zborovanje

Tudi v kranjsken okraju so priprave v polnem teku - *Delovni kolektivi bodo odšli na Ostrožno v okviru svojih podjetij*

Poseben vlak za „Tiskanino" - Državljani kupujejo značke „Štajerska v borbi"

Okrajni štab za priprave na veliko zborovanje na Ostrožnem, ki bo 19. septembra, ima polne roke dela. Vsak dan, vsako uro prihajajo številne prijave iz občinskih štabov po našem podeželju in iz naših delovnih kolektivov. Nihče noče zamuditi te velike manifestacije, kjer bo slovensko delovno ljudstvo zopet zbrano v tako velikem številu. Nihče od udeležencev lanskoletne manifestacije na Okroglici, ki jo je obiskal tudi predsednik republike tov. Tito, še ni pozabil čudovitih izrazov enotnosti in bratstva ter povezanosti ljudstva s svojim vodstvom, ki so jih ljudje izražali prav na vsakem koraku. Letošnje zborovanje na Štajerskem pa bo prav tak enoten zbor vseh zavednih državljanov. V kranjskem okraju se je za Ostrožno doslej prijavilo nad 2.500 ljudi, značk »Štajerska v borbi« pa so prodali že več tisoč.

Po nepopolnih podatkih, ker prijave stalno naraščajo, so se državljani takole prijavili:

Jezersko 20 udeležencev, Žiri 55, Železniki 80, Senčur 20, Predoslje 70, Smlednik 100, Tržič 650, Kranj 164. V teh prijavah pa niso zajeti delovni kolektivi, ki bodo odšli na zborovanje s svojimi prevoznimi sredstvi ali s posebnimi vlaki. V Kranju je tovarna »Tiskanina« naročila poseben vlak, ker bo odšlo na Ostrožno 1200 do 1300 ljudi. Iz »Pletenine« bo odšlo okoli 200 ljudi, z OLO pa 80.

Seveda pa to niso dokončne številke udeležencev kranjskega okraja, saj je do zborovanja še dobre tri tedne časa in prav gotovo bo kranjski okraj dosegel število 10.000. V seznamu še ni večjih krajev, ker občinski štabi še čakajo na prijave, prav tako pa ni svojih prijav še poslalo mesto Škofja Loka, četudi bi jih morda lahko.

Spomnili so se velikih dni

V nedeljo, 22. avgusta, je obiskala tiho, idilično bohinjsko dolino velika množica delovnih ljudi. Zopet so si segli v roke stari aktivisti in partizani z Gorenjske, predvsem pa borci Jeseniško-bohinjskega odreda, ki so jih navdušeno pozdravili številni udeleženci proslave.

Bil je to za Bohinj velik dan, na katerega so se marljivi prebivalci doline z vso resnostjo in skrbnostjo pripravili. Z železniške postaje v Bohinjski Bistrici so avtomobili prepeljavali udeležence nedeljskega slavja mimo številnih slavolokov, mlajev in zastav na zborno mesto ob jezeru. Vsepovsod je bilo občutiti slavnostno razpoloženje.

Borci Jeseniško-bohinjskega odreda in VDV-bataljona na partizanskem slavju v Bohinju 22. 8. 1954

Proslavi 10. obletnice velikega zbora aktivistov jeseniškega okrožja in ustanovitve Jeseniško-bohinjskega odreda so prisostvovali tudi predsednik Ljudske skupščine LRS tovariš **Miha Marinko**, predsenik Zveze sindikatov Jugoslavije **Djuro Salaj**, člana Izvršnega sveta Slovenije **Viktor Avbelj** in **Boris Ziherl**, zvezni ljudski poslanec **France Perovšek, Mica Marinko-Šlandrova**, nekdanji sekretar oblastnega komiteja za Gorenjsko **Bogdan Osolnik**, sekretar Okrajnega komiteja ZKS **Mirko Zlatner** in drugi gostje.

Zjutraj so na hotelu Zlatorog, kjer je bila od 11. do 14. novembra 1944 konferenca gorenjskih aktivistov pod vodstvom Mihe Marinka, svečano odkrili spominsko ploščo. O pomenu tedanje konference je spregovoril takratni sekretar OF jeseniškega okrožja tovariš **Aleš Jelenc** in poudaril, da naj bo spomin na ta dogodek novo vzpodbuda vsem aktivistom v borbi za novega človeka in pri naporih za graditev našega socialističnega gospodarstva. Ploščo je sprejel v varstvo predsednik ObLO Srednja vas tovariš Zupanc.

Ob 10. uri dopoldne pa se je zbralo na stotine ljudi k slavnostnemu zborovanju ob hotelu »Jezero«. Kmalu zatem so prikorakali pred častno tribuno borci in borke Jeseniško-bohinjskega odreda in junaška VDV četa z narodnim herojem **Antonom Dežmanom - Tončkom** na čelu. Nekdanji komandant odreda **Franc Jerneje - Milče** je

(Nadaljevanje na 2. strani)

Borcem Kokrškega odreda

Štab za vojaška vprašanja pri okrajnem odboru ZB NOV okr. Kranj poziva vse borce Kokrškega odreda, Šlandrove brigade, Zidanškove brigade, XIV. divizije (Tomšičeva, Brančičeva, Šercerjeva brigada), Zasavsko kamniškega odreda, Kozjanskega odreda, Lackovega odreda, VDV brigade, Pohorskega odreda, Vzhodno in Zahodno Koroškega odreda, I. Štajerskega bataljona ter II. grupe odredov, da se javijo pismeno, telefonično (št. tel. 402-70), ali osebno na okrajnem odboru ZB NOV zaradi prijave pri udeležbi na Ostrožnem. Ravno tako naj se prijavijo tudi aktivisti, ki so sodelovali z omenjenimi edinicami, odnosno na področju IV. operativne cone. Borci Kokrškega odreda formirajo svoje nekdanje borbene edinice, a borci iz ostalih navedenih edinic se priključijo odredu, potujejo skupno z njim, na Ostrožnem pa se vsak priključi svoji matični edinici.

Prevoz za vse prijavljene borce bo brezplačen s kamioni, zato naj se vsak čimpreje in sigurno prijavi, kot je navedeno, pri OO ZB NOV Kranj in OO ZB NOV Radovljica.

Poseben zbor bo tudi za tovariše internirance - preganjance, zato je potrebno, da se tudi oni v čimvečjem številu udeležijo proslave na Ostrožnem. Ti tovariši bodo imeli svoj naslov po koncentracijskem taborišču in bodo imeli svoje zborno mesto.

Zborno mesto vseh navedenih edinic bo dne 18. 9. 1954 ob 7. uri zjutraj na prostoru letnega kina Kranj.

5 minut po telefonu

Razgovor s predsednikom ObLO Motnik tov. Zdravkom Hrlbovškom

V tej občini so posvetili veliko skrb elektrifikaciji. Okupacija tudi temu področju ni prizanesla, — požgani domovi, pregnani ljudje itd., — občinski odbor je imel polne roke dela, da je nadoknadil izgubljeno...

Z elektrifikacijo smo začeli že pomladi 1953. leta, vendar nismo imeli dovolj denarja, da bi delo dokončali. Pa tudi preveč naenkrat ga je bilo. V tem letu pa smo z deli nadaljevali in jih tudi dokončali. Postavili smo daljnovod od Vranskega do Špitaliča, ki je dolg nič manj kot 10 kilometrov. Omrežje pa obsega celo 23 kilometrov ter smo z njim zajeli prav vse vasi in naselja na področju naše občine. Od transformatorja v Motniku pa do Špitaliča pa moramo še napeljati žico, prav tako moramo v dva dogotovljena transformatorja postaviti še stroje, ki že čakajo v Celju. Podjetje, ki gradi pri nas, nam je obljubilo, da bodo tudi hišni priključki gotovi takoj po velikem zborovanju na Ostrožnem. To se pravi, da bomo v drugi polovici septembra z delom nadaljevali in ga v nekaj tednih dokončali. Ob tej priliki moram na vsak način poudariti, da se moramo veliko zahvaliti OLO Ljubljana-okolica, ki nam je z dotacijo sedem milijonov dinarjev resnično pomagal pri teh delih. Ostali potrebni znesek pa smo zbrali s prispevki prebivalcev občine, ki so za elektriko živo zainteresirani.

Šola v Špitaliču je bila med vojno požgana. Lani smo popolnoma obnovili fasado, letos pa smo prepleskali notranje prostore, napravili kopalnico in uredili kanalizacijo. Prav tako smo popravili vodovod in streho. Tudi motniško šolo smo obnovili, napravili novo streho in električno napeljavo ter uredili kopalnico. V načrtu pa imamo tudi obnovitev lesene stene in balkona. Hiša je namreč grajena v planinskem slogu. V obe šoli bosta letos prišli dve novi učni moči.

Tako kot šola v Špitaliču, je bila tudi občinska hiša med vojno do tal požgana. Takoj po okupaciji smo jo le delno obnovili, tako da se je tedanji KLO lahko vselil. Lani pa smo jo dokončno popravili in prebelili. Posebno lepo bo letos urejena poročna soba.

Tudi občinske ceste nismo zanemarili. Kar lepo število kilometrov smo lani in letos popravili. Finančna sredstva smo črpali nekaj iz gozdnega sklada, več pa so prispevali kmetje in pa seveda občinski odbor. Za prihodnje leto imamo cel kup načrtov in želja, vendar o tem ne bi rad sedaj govoril, ker ne vemo koliko bomo imeli denarja za investicije in kaj bo res najbolj potrebno. O tem bomo morali še razpravljati in šele potem vam bom lahko kaj več povedal.

Ali že nosiš značko Štajerska v borbi?

Iz vsebine

V Tržiču pripravijajo družbeni plan

IZ KAMNIŠKIH DELOVNIH KOLEKTIVOV

Okno v svet

14 DNI PO MAKEDONIJI

Šport

NA VISOKEM SEVERU

Podlistek

TEDEN DNI PO SVETU

S TOPOVI NAD INDIJCE

Indijski tisk poroča, da so z neke portugalske križarke streljali na utrdbe Terekol v severnem delu portugalske posesti Goe, ki so jo zavzeli indijski prostovoljci. Zaradi hudega topovskega ognja so se morali prostovoljci umakniti, portugalski vojaki pa so jih 15 ujeli.

ATENTAT NA KRETI

Pretekli petek je na vrtu britanskega konzulata v Kaneji na Kreti eksplodiral naboj dinamita, ki je razbil vsa stekla na oknih poslopja. Hkrati pa so po Grčiji izbruhnile demonstracije za priključitev Cipra h Grčiji.

NESREČA POTNIŠKEGA LETALA

Nizozemsko potniško letalo, ki je v ponedeljek z 21 potniki odletelo iz New Yorka v Amsterdam, se je nekaj sto kilometrov od obale ponesrečilo in padlo v morje. Domnevajo, da so se potniki in posadka utopili. Z neke ribiške ladje so javili, da so našli razbitine ponesrečenega letala.

ARETACIJE NA JAPONSKEM

Japonska policija je aretirala še nekega funkcionarja zunanjega ministrstva, ki je zapleten v vohunsko afero Rastvorov. Aretirani Šigero Takamore je pošiljal bivšemu voditelju sovjetske obveščevalne službe na Japonskem podatke o ameriških oboroženih silah na Daljnem vzhodu ter o japonskih agentih na otoku Sahalin.

SMRT DE GASPERIJA

Voditelja demokristjanske stranke v Italiji je zadela kap, ki ji je podlegel. Poročajo, da ga je kap zadela po nekem telefonskem razgovoru s predsednikom italijanske vlade Scelbo. Menda se je razgovor nanašal na bruseljsko konferenco o EOS. De Gasperi je umrl prav v hipu, ko njegove zunanjepolitične koncepcije prebolevajo resno krizo.

NEUSPEH V BRUSLJU

Konferenca šestih zunanjih ministrov o vprašanju EOS in o amandmajih Mendes - Francea o Evropski obrambni skupnosti je bila neuspešna. Po večdnevnem zasedanju so se ministri razšli, ne da bi našli skupno stališče in sporazum.

PREDSEDNIK KP AMERIKE EISENHOWERJU

Predstavniki Komunistične partije Amerike so poslali predsedniku Eisenhowerju brzojavko, v kateri zahtevajo, da izreče veto na zakon o prepovedi delovanja KP ZDA, ki ga je sprejel ameriški Kongres. Brzojavko so podpisali predsednik KP ZDA William Foster in dva člana CK.

V Tržiču pripravljajo družbeni plan za leto 1955

Uravnovešenje našega novega gospodarskega sistema je privedlo do tega, da je bil letos prvič predčasno izdelan osnutek zveznega družbenega plana, kar bo omogočilo realneje predvideti obseg in razvoj proizvodnje v prihodnjem letu. Na osnovi tega je bilo možno tako v republiškem kot v okrajnem in mestnem merilu začeti s sestavljanjem družbenih načrtov za prihodnje leto.

Tudi v Tržiču so v tem pogledu že precej daleč, čeprav ne moremo trditi, da so plan že popolnoma sestavili. Delo pri sestavljanju družbenega plana za prihodnje leto sovpada z dokončanjem analize o izpolnitvi letošnjega polletnega družbenega načrta. Ta analiza, na osnovi katere bo deloma sestavljen tudi načrt za prihodnje leto, nam kaže zelo zanimive ugotovitve.

Planirana realizacija industrijske proizvodnje v prvem polletju letošnjega leta v višini 2 milijard 520 milijonov je bila dosežena z 2,903 milijoni dinarjev, kar pomeni 117 procentno izpolnitev. S tem v zvezi je bil prekoračen tudi planirani dobiček v višini 220 milijonov za kar 104 milijone, kar znaša 147 procentov.

Že ti dve primerjavi nam govorita, da je bila polletna proizvodnja prenizko planirana in je zaradi tega tudi letošnji družbeni plan Tržiča prenizko postavljen.

Ljudski odbor mestne občine v Tržiču je sicer s prekoračenjem planiranega dobička zadovoljen, saj se bodo tako sredstva občine s povečano udeležbo na dobičku povišala za približno 16,5 milijona dinarjev. To je za občino razveseljivo dejstvo. Vendar pa večji dotok sredstev ustvarja tudi določene težave. Zaradi tako skromno planiranih dohodkov v letošnjem letu si je LOMO postavil tudi temu primeren gradbeni načrt. Nastal bo problem, da bo naenkrat več denarja, gradbenih del pa ne bo možno izvršiti, ker ne bo niti ustreznih načrtov, niti zadostne delovne sile, gradbenega materiala in podobno.

Ne smemo trditi, da je tako previsoko prekoračenje letošnjega polletnega plana bilo doseženo le zaradi tega, ker so podjetja previsoko planirala svoje materialne stroške, da bi si na ta način ustvarila določeno rezervo. Vzrok tako visoko preseženemu planu je tudi v precejšnjem povečanju industrijske proizvodnje in ugodnem položaju na domačem in tudi inozemskem tržišču. Cene surovin in njihova pravočasna dobava so bile tudi s precejšnjo bojaznijo planirane.

Zato je svet za gospodarstvo LOMO Tržič sklenil, da bodo družbeni plan za prihodnje leto realneje postavili, tako da bi lahko bolje in smotrneje razporedili denarna sredstva, katera bodo prejeli, za gradbeno in komunalno dejavnost. S tem v zvezi je že posebna komisija Gospodarskega sveta stopila v stik z vodstvi posameznih podjetij.

Plan za leto 1955 predvideva povečanje industrijske proizvodnje v višini 10% v odnosu na letošnje leto. Planirani bruto produkt pa bo znašal okoli 6 milijard dinarjev.

S povečanjem proizvodnje pa se v načrtu za prihodnje leto predvideva tudi povprečno povečanje plačnega sklada posameznih panog industrije v višini 15%. Tudi akumulacija in skladi se bodo temu primerno povišali.

Vsekakor so na osnovi do sedaj še nepopolnih podatkov in razmerij izgledi tako za investicijsko in gradbeno dejavnost v prihodnjem letu ugodnejši in mnogo obetajoči. Problem bo le, zagotoviti zadostno število delovne sile in z boljšo mehanizacijo povečati storilnost gradbenih podjetij.

Že sedaj pa lahko trdimo, da bo LOMO Tržič uporabil razpoložljiva denarna sredstva v prihodnjem letu za stanovanjsko gradnjo in povišanje družbenega standarda svojih občanov. Ni dvoma, da bodo o tem odločali tudi sami občani na svojih zborih volivcev.

Slavje v Bohinju

(Nadaljevanje s 1. strani)

podal raport predsedniku Mihi Marinku, ki je obšel enoto in pozdravil zbrane borce.

Na slavnostni tribuni so medtem že zasedli svoja mesta častni gostje. Svečanost je otvoril predsednik občinskega odbora SZDL Bohinjska Bistrica **Boris Kuhar**, za njim pa je spregovoril predsednik občinskega odbora SZDL Srednja vas tovariš **Leskovec**. V svojem govoru je podal kratko zgodovino junaških bojev Jeseniško-bohinjskega odreda, ki se je formiral v avgustu 1944. leta v Novakih pri Cerknem iz tretjega bataljona Prešernove brigade. Orisal je bojevitost in upornost Bohinjcev, ki so se z vso odločnostjo uprli oholim nemškim osvajalcem in tako doprinesli velik delež naši narodnoosvobodilni borbi.

Po zaključku govora tovariša Leskovca je prišla na tribuno bohinjska pionirka in pozdravila predsednika Marinka ter mu podarila šopek planinskega cvetja. Tovariš Marinko se je zahvalil bohinjskim pionirjem, nato pa je toplo pozdravljen od zbrane množice še on spregovoril o pomenu tega velikega partizanskega slavja. Dejal je, da so bili ti važni zgodovinski dogodki samo zaključna epizoda velike narodnoosvobodilne borbe, katere predhodniki so bili že Tomaž Godec in drugi. Spominjamo se jih predvsem zato, da bi imeli potem še svetlejše in jasnejše perspektive za bodočnost pred seboj. Nato je tovariš predsednik omenil še mednarodni položaj in dejal, da sedanji razvoj dogodkov v svetu daje upanje, da bodo izginili tudi temni oblaki v mednarodnem življenju. Tudi naša zunanja politika je danes nesporno pravilna.

Nadalje je govornik poudaril, da nam bosta odločnost in borbenost partizanskih enot vedno pred očmi, da ne bomo pozabili, da je za uresničitev naših ciljev še vedno treba požrtvovalnosti in naporov. Interese posameznika je često treba podrediti interesom skupnosti. Neprestano moramo biti budni do vseh negativnih pojavov v naši družbi, celo najmanjših odtenkov negativnega odnosa do problemov skupnosti ne smemo prezreti. Tovariš Marinko je izrazil tudi nekaj misli o važnosti graditve komun in drugih nalogah naših delovnih ljudi.

Dež, ki je Bohinjcem vedno zvest prijatelj, tudi v nedeljo ni izostal. Nenadna ploha je prekinila dopoldansko slavnost, ki naj bi se zaključila s kulturnim programom. Na kosilu v Bellevue-ju je sprejel 1. komandant Jeseniško-bohinjskega odreda Franc Jernejc - Milče v dar kipec borca, ki so mu ga poklonili jeseniški železarji.

Kljub slabemu vremenu so Bohinjci popoldne nadaljevali s kulturnimi nastopi. Tudi plesišča so oživela in dan je minil v najlepšem razpoloženju.

Železniška nesreča

25. avgusta ob 15.31 uri se je pripetila na železniški postaji v Kranju železniška nesreča, ki bi lahko terjala tudi kako smrtno žrtev. Vendar k sreči do tega ni prišlo. Ko je potniški vlak iz Ljubljane privozil že skoraj na postajo, se je nenadoma zadel ob lokomotivo tržiškega vlaka, ki je stala na sosednjem tiru tako, da se je 8 vagonov potniškega vlaka obdrgnilo ob lokomotivo in se tako poškodovalo.

Pri nesreči je bilo k sreči le sedem potnikov lažje ranjenih, medtem ko smrtnih slučajev in težjih poškodb ni bilo.

Na mesto nesreče je takoj prispela komisija strokovnjakov, ki bo ugotovila vzrok in krivdo nesreče, ravno tako pa bo ocenila nastalo škodo, ki verjetno ne bo majhna.

Iz kamniških delovnih kolektivov

„Svilanit" bodo povečali

Podjetje »Svilanit« v Kamniku je nastalo iz obrtnih delavnic 1952. leta. Sedaj zaposluje okoli 150 delavcev, ki opravljajo svoje delo v precej težkih in nezdravih razmerah. Vendar dosegajo s požrtvovalnostjo kljub vsemu visoke delovne zmage. Tako so letos s starimi stroji dvignili proizvodnjo kar za 120 odstotkov. V prvem polletju so izpolnili že tudi vse družbene obveznosti.

Proizvodnje pa delavci ne morejo povečati po svojih željah, dokler ne bodo imeli za to primerno urejenih delovnih prostorov. Okrajni ljudski odbor Ljubljana-okolica je uvidel potrebe marljivega delovnega kolektiva v »Svilanitu«, zato je dal podjetju investicijski kredit v znesku 30 milijonov dinarjev. Iz teh sredstev bodo delavci zgradili apreturo, tiskarno in barvarno. Tudi lastna sredstva bodo uporabili za prenovitev obratov. Iz dosedanjih treh nepraktičnih objektov, ki so med seboj v veliki razdalji, bo nastala popolnoma nova, moderna tovarna.

S tem bo kolektivu dana možnost, da bo lahko dosegel nov proizvodni maksimum. Računajo, da se bo ta investicija hitro obrestovala, saj se že zaradi dobička, ki ga bo kolektiv že v prvem letu ustvaril, izplača. Z dograditvijo novih objektov bo tovarna lahko povečala proizvodnjo vsaj za 100 odstotkov, kar je za podjetje in za skupnost velikega pomena. Zaposlitev bo potem našlo v njem vsaj še enkrat toliko delavcev kot jih dela sedaj. V sedanji dve poslopji pa se bo lahko vselilo nekaj družin, kjer bodo imele lepa stanovanja.

Tovarna »Svilanit«, ki izdeluje težko svileno in težko bombažno žakardsko blago, je zaradi kvalitete svojih izdelkov znana tudi v inozemstvu. V proizvodnjo uvaja celo vrsto novih izdelkov. Vendar zaradi omejene zmogljivosti ne more zadovoljiti niti domačih potreb. Zato bo moral delovni kolektiv stremeti za čimprejšnjo uresničitvijo svojih načrtov.

Kaj pa v Tovarni kovanega orodja

Tudi ta obrat je zelo zastarel in zaposluje minimalno število ljudi. Letos ga nameravajo obnoviti in razširiti, za kar jim je OLO Ljubljana - okolica že odobril 15 milijonov dinarjev investicij.

Izdelki tega podjetja slovijo po svoji kvaliteti doma in po svetu. Imeli smo jih priliko videti tudi na Gorenjskem sejmu. Zlasti se zanimajo zanje v Turčiji, Grčiji, Izraelu, Siriji in Braziliji. Letos so zaradi tega poslali v inozemstvo večje vzorčne pošiljke. Vendar se zunanjega trga v podjetju kar nekam bojijo, to pa prav zaradi nizke proizvodnje, saj dela v tovarni komaj 30 ljudi. Sprejeli bi pa lahko vsaj še 50 ali 60 kovačev, seveda če bi jim mogli preskrbeti z zaposlitvijo vred tudi stanovanja. To pa za sedaj še ni mogoče. Število novih delavcev se bo iz teh vzrokov le postopoma lahko dvigalo.

Tovarna gumbov bo izvažala kostno moko

V tem podjetju so odprli nov galelitski oddelek. Svoje izdelke imajo za eno leto že prodane na domačem trgu. Da bodo lahko povečali proizvodnjo, bodo zaposlili nove delavce. Potem bodo imeli možnost zadovoljiti tudi povpraševanje inozemskih kupcev. Francija in Nizozemska se zanimata predvsem za kostno moko in moko iz školjk, ki jo tovarna gumbov proizvaja iz odpadnega materiala.

Glas naših bralcev

Bilo bi potrebno!

Pretekli teden sem hotel kupiti majhno darilce za svojega sorodnika. Želel sem nekje najti bodisi kake izdelke iz filigrana ali kakšno podobno drobnarijo, ki bi bila lep spomin. Hodil sem po Kranju in nisem mogel nikjer najti nekaj ustreznega. Zato mi je prišlo na misel, ali ne bi bilo možno v Kranju odpreti posebno trgovino, morda podobno kot so tovrstne trgovine v Ljubljani, ki bi imela na zalogi najrazličnejše spominčke, okraske in izdelke folklore ter domače obrti. Ta trgovina bi prav gotovo imela uspeh v poletni sezoni, ker bi se v njej razen domačinov ustavil tudi še marsikateri tujec.

Morda ne bi bilo napak, če bi odgovorni gospodarski in trgovinski organi o tem razmislili in nekaj v tem oziru ukrenili.

I.

Ali je Javorniška pot za moto-dirke?

Javorniška pot, še nedavno le sprehajališče, je postala z izgradnjo stanovanjskih hišic na železnico izredno prometna. Ker je lepo urejena in kljub prometu še vedno od središča precej oddaljena ulica, jo uporabljajo nekateri motociklisti za preizkusne vožnje, za vaje z motocikli in celo za dirkališče. Vse bi bilo še prav, če motociklisti ne bi vozili s polnim izpuhom. Stanovalci Javorniške poti se upravičeno sprašujejo, zakaj prometni organi dopuščajo nedovoljene vožnje in ne napotijo motocikliste na ceste, ki so za vaje določene.

B.

OPOZORILO!

Ljudski odbor mestne občine Kranj obvešča vse prebivalce, da se bodo 30. avgusta t. l. pričela dela na popravilu viseče brvi čez Kokro in se bo zaradi tega prehod preko brvi popolnoma prekinil. Promet se bo zaradi tega preusmeril na pot preko Dola. Dela bodo predvidoma trajala 14 dni.

Ker se viseča brv že delj časa nahaja v slabem stanju, je bil ta ukrep LOMO Kranj nujen in potreben.

LOMO Kranj

AKADEMIJA IZSELJENCEM

Akademija v pozdrav slovenskim izseljencem v Kamniku je bila lepa manifestacija prisrčnih vezi med izseljenci in njihovo staro domovino. V Kamniku in okolici se mudi lepo število naših rojakov, ki so prišli na obisk k svojcem v domovino. Vsi so se udeležili prireditve in doživeli prav prisrčen večer. Velika dvorana kulturnega doma je bila popolnoma zasedena. — Po kratkem pozdravu predsednice Solidarnosti tovarišice Brejčeve je govoril Zvezni poslanec in podpredsednik izseljenske matice tov. Tomo Brejc, umetniški del pa so izvajali pevski zbor »Solidarnost« in gostje iz Ljubljane.

Gospodarske novice iz vse države

TOVARNA MOTORNIH KOLES V SEŽANI

Že letos bomo začeli graditi v Sežani prvo tovarno motornih koles, ki bo začela obratovati s polno zmogljivostjo leta 1955. Letno bo ta tovarna izdelala približno 10 tisoč motornih koles z vsemi potrebnimi nadomestnimi deli. Stroški za zgraditev tovarne bodo znašali približno 1 milijardo dinarjev. Novo podjetje bo zaposlilo 800 do 1000 delavcev.

PODVOJILI SO PROIZVODNJO

Tkalnica Novo mesto je letos nabavila nekaj sicer že rabljenih strojev in je uspela do konca maja izdelati 70.000 kvadratnih metrov bombažnih tkanin, kar je skoraj dvakrat več kot je znašala proizvodnja v istem času lanskega leta.

IZVOZ IN UVOZ V JULIJU 1954

Po še nepopolnih podatkih je znašala v juliju mesecu vrednost našega izvoza 5,5 milijarde din (julija 1953 pa 3,9 milijarde) in je za okrog milijardo manjši kot izvoz v juniju mesecu letošnjega leta. Glavni vzrok padca je v zastoju izvoza kmetijskih pridelkov, za katere bo glavna izvozna sezona šele nastopila.

9 MILIJARD ZA INVESTICIJE

Letos so investirali na Hrvatskem že 9 milijard dinarjev. Največ investicij so vložili v hidrocentralo in v železarno v Sisku, ki bo postala ena izmed najpomembnejših železarn v državi. Večja investicijska dela so tudi v tovarni lahkih kovin pri Šibeniku ter v tovarni elektrod in ferolegur v Šibeniku.

600 NOVIH PROIZVODOV

Na jesenskem zagrebškem velesejmu bodo jugoslovanska industrijska podjetja razstavila poleg svojih standardnih izdelkov tudi 600 novih proizvodov.

DVIG PROIZVODNJE PREMOGA

Proizvodnja premoga se je v prvem polletju letošnjega leta dvignila za 3.640 vagonov. Največji porast proizvodnje je bil v lignitu, mnogo manjši pa v rjavem premogu.

Podjetje, o katerem le malo vemo

Razen Tržičanov je verjetno le majhno število Gorenjcev, ki bi vedeli kaj več povedati o podjetju, ki vsekakor zasluži, da ga predstavimo našim bralcem.

To je še zelo mlado podjetje iz Tržiča, »Galanterija« po imenu. Nameravajo pa se v kratkem preimenovati v »Industrijo galanterijskih proizvodov — Tržič«, ker njihov način proizvodnje dobiva čedalje bolj industrijski značaj.

Edini proizvod — ščipalke

Morda ne boste verjeli, da podjetje izdeluje le en proizvod in sicer ščipalke za perilo v dveh oblikah: navadne na pero in okrogle. In vendar to drži. Sicer nepoučenemu bralcu se bo morda precej čudno zdelo, da tako podjetje sploh lahko uspešno posluje. Tej domnevi pa moramo samo pritrditi. Za svoje ščipalke, katerih izdelajo mesečno okrog 400.000 komadov, dobijo prav čedne vsote denarja.

Začeli so iz nič

Malo verjetno, vendar resnično. Podjetje je bilo z odlokom Mestnega ljudskega odbora sicer ustanovljeno že januarja 1952, obratovati pa so pričeli šele aprila istega leta v neki baraki le s tremi delavci. Podjetje se je zelo počasi razvijalo, če to sploh lahko trdimo, ker je podjetju že dvakrat zelo slabo predla. V začetku leta so navadno dobili precej naročil, vendar so jim kupci junija meseca večinoma svoje pogodbe odpovedali zaradi trenutno slabega položaja na tržišču. Podobno se jim je pripetilo tudi lansko leto v istem času.

V oktobru lanskega leta pa so pošteno zagrabili za delo, stanje na inozemskih tržiščih se je tudi precej izboljšalo in naročila so začela kar deževati. Da, bilo jih je celo preveč, tako da jih še danes težko zmagujejo.

Vse za izvoz

Vse ščipalke za celo leto so že zdavnaj vnaprej prodane v Anglijo. Na domačem trgu jih žal še nismo mogli kupiti, zato bi nam o njih kokovosti lahko mnogo več povedali Angleži. In ne samo Angleži, tudi v Siriji, Libanonu in Etiopiji bi radi kupili ščipalke podjetja »Galanterije« iz Tržiča, toda žal jim ne morejo ustreči.

Omenjeno podjetje nam ustvarja devize tako rekoč iz nič. Les, ki predstavlja za lesno industrijsko podjetje odpadni material, služi njim kot surovina. Tako so se že domenili z nekaterimi večjimi podjetji, da jim bodo te odpadke odstopili. To je za naše gospodarstvo dvojne koristi: od uničenja se rešujejo lesni odpadki, ki se nato predelujejo v sicer enostavni proizvod, katerega pa zelo lahko prodamo. Na ta način se ostvarjajo za nas nad vse dragocene devize.

Mislijo tudi na razvoj

Delovni kolektiv tega podjetja šteje že nad 30 ljudi, večinoma ženske delovne sile. V prihodnjem letu nameravajo zaposliti še nadaljnjih 10 delavcev, seveda če jim bodo to dopuščali prostori, ki so že sedaj pretesni. Nujno bi potrebovali investicijski kredit, da bi lahko začeli z zidanjem novega poslopja, kar bi jim omogočilo proizvodnjo tudi ostale lesne, kovinske in usnjene galanterije, za kar je podjetje tudi registrirano. Najetje kredita pa jim zaenkrat še ni uspelo, čeprav bi bili zanj upravičeni.

Kolektiv je vsekakor potreben pomoči in jo tudi zasluži. Od začetka so sicer skoraj vsi bili črnogledi o njegovem razvoju in uveljavljanju. Danes pa je podjetje dokazalo, da so bili ti dvomi neupravičeni.

Podjetju in kolektivu zato želimo pri njegovih vsestranskih prizadevanjih še nadaljnjih uspehov v splošno korist našega gospodarstva s tem, da bi se kmalu s svojimi proizvodi pojavili tudi na domačem trgu. Gospodarski organi pa naj bi podjetju pri opravljanju svoje tako koristne vloge v našem izvozu še bolj pomagali kot doslej.

Štirinajst dni v Makedoniji

Kmalu potem, ko smo zapustili Vranje, se je začelo daniti. Rdeče jutranje sonce je medlo svetilo skozi šipe kupeja, ko smo se peljali mimo prvih makedonskih vasi. Čeprav smo bili utrujeni od dolge vožnje, smo se radovedno zbrali ob oknih, da si ogledamo našo najjužnejšo republiko.

Kmetje so že delali na poljih. Črni, močni bivoli so počasi, a vztrajno vlekli plug. S svojim širokim, vedno naprej pomaknjenim čelom, delajo videz trmastih, hudobnih živali; toda pozneje smo zvedeli, da so prav krotki in potrpežljivi. Mimo vlaka so hitele ženske v širokih, temnih krilih, nekatere pa tudi v pisanih turških hlačah. Vse temno zagorele in z dolgimi kitami. Celo neko, do oči zagrnjeno starko smo opazili, čeprav je bila nošnja feredže že pred leti prepovedana. »No, tej se je res treba skrivati«, smo se zasmejali. Prvič v življenju sem videla riževa polja. Vedno sem si predstavljala ogromne površine, tu pa so se vrstile majhne njivice, predeljene z nizkimi nasipi, polne vode, iz katere so štrlele zelene bilke riža. Neki domačin nam je pravil, da že več tednov niso imeli dežja in so polja umetno namakali. To je bilo ravno tisti čas, ko so bile pri nas take poplave. Suša je tam doli sploh zelo pogosta in namakanje polj, ki je znano še iz zgodovinskih časov, je sedaj že mehanizirano. Pozneje smo v okolici Ohridskega jezera videli, kako je deček poganjal velikansko kolo, podobno mlinskemu kolesu in tako iz rezervoarja spravljal vodo v jarke. V muzeju so nam pokazali delovanje take priprave, kjer so imeli v miniaturi izdelan ves namakalni sistem.

Vlak je drvel mimo manjših postaj; otroci so bili že pokonci in nam veselo mahali. Siv in droban osliček je nejevoljno strigel z ušesi, ko se je spravljala nanj cela kopica otrok; mislili smo, da se še premakniti ne bo mogel, pa se je kar pogumno prestopal, ko so začeli vpiti in ga priganjati. Kaj vse zdržijo ti sivčki! Noge ima drobne ko srna, a vendar nese polne vreče in še debelo kmetico na trg.

Ustavili smo se v Kumanovem. Na vlak so se drenjali »seljaki«, otovorjeni z vrečami in bisagami. Večina je šla v Skoplje prodajat. Bilo je še zgodaj, a vendar že precej vroče, tako da smo začudeni gledali te ljudi, napravljene in zavite, kakor da je mrzla jesen. Šiptarji v belih volnenih hlačah, zgoraj širokih, spodaj ozkih, z nekakim debelim površnikom, pa še z neizogibno čepico na glavi. Tudi ženske so bile tako oblečene, da si jim videl le nekaj obraza in rok. Menda se tako najbolje počutijo in obvarujejo pred strašno vročino, ki je še posebno na razgretem polju taka, da bi nas že zdavnaj pobrala sončarica, če bi okopali eno njivo. Živahnemu in glasnemu govorjenju ni bilo ne konca ne kraja, mi pa smo razumeli komaj kakšno besedo. Hoteli smo poiskati vodo, kar nas je zmotil nek suh možakar v belem predpasniku, ki je glasno vpil: »Kupite bozu i burek!« Kar prestrašeno nas je pogledal, ko smo ga obkolili, da bi videli kaj prodaja, saj sta nama bili ti dve besedi čisto tuji. Na pladnju je nosil sirove kolače iz tankega hrustajočega testa; še vse vroče in mastne, to je bil burek. Vsi skupaj smo kupili enega, da pokusimo to posebnost. Meni se je zdel prav dober in domačini so vsega pokupili. Bozo je imel v velikih vrčih, to je gosta in kisla pijača, na poseben način napravljena iz koruzne moke, prav osvežujoče mrzla, a za naš okus nekam nenavadna. V nekaterih slaščičarnah in gostilnah jo točijo kar iz pipe, kakor pri nas pivo.

Že smo se bližali Skoplju. Na desni se razprostirajo široka pobočja Šar planine, v nižinah živo zelena, visoko gori pa še pokrita s snegom. »To je raj za smučarje«, je vzdihnil Jože. »Drsiš s hriba na hrib, še poganjati se ti ni treba.« »Že res, ampak preveč od rok«, smo ga zavrnili. Kakor da pri nas nimamo terenov!

Predmestje Skoplja se je začelo. Nizke prijazne hiše, vmes pa silhuete vitkih muslimanskih džamij. Kar naenkrat se je slika spremenila. Peljali smo se skozi novi del mesta. Krasne, po osemnadstropne stavbe, delavski stanovanjski bloki, svetli in moderni, nekateri že zgrajeni, drugi še v delu, vmes pa ravne, široke ceste in parki.

Komaj smo izstopili, že nas je obkrožilo polno nosačev in izvoščkov. Nek podjeten, strgan fantič pa je kar začel nalagati našo prtljago. Komaj smo jim dopovedali, da bomo sami nesli, nakar so se začudeni umaknili. Imeli so nas za tujce, za katere so vedeli, da težkih kovčkov ne prenašajo sami. Šli smo v park ob reki in se utaborili, postavili šotore, določili dežurne in šli ogledovat mesto.

V bližini parka stoji ženska gimnazija, pred njo je spomenik padlim, ki nas je s svojo mogočnostjo in kompozicijo res navdušil. Načrte zanj je izdelal nek še prav mlad makedonski kipar. Desni breg Vardarja je urbanistično zelo dobro urejen. Od glavnega trga peljejo tri široke ceste proti železnici, tako da se tujec mnogo laže znajde, kakor pri nas v Ljubljani. Posebnost je tudi dvonadstropni avtobus, ki prav dobro nadomešča tramvaj. Že ob prihodu nas je iznenadila nevisoka stavba, v mešanem bizantinsko-romanskem slogu, ki je sedež JLA in daje značilen pogled na glavni trg. Kavarn in hotelov je vse polno. Ljudje posedajo raje notri kakor zunaj, ker je hladneje. Marsikje so nas imeli za tujce in natakar nas je ogovoril v pravilni nemščini in celo v angleščini. Spotoma smo zavili v mlekarno in se okrepčali s kislim mlekom in jevrekom: to so nekaki obročki iz bele moke, posuti s sezamovim semenom. Tam ljudje opoldan malo kuhajo, saj je prevroče. Mlekarne so vedno polne, ta pije mleko, drugi bozo, skoraj vsak pa neizogibno jé burek. Slaščičarn je toliko, da smo kar strmeli. Seveda smo pokusili njihove značilne slaščice: baklavo, kadaif, tašan, alvo in druge. So mnogo cenejše kot pri nas, a za naš okus preveč sladke, skoraj osladne. Tu se zbirajo možje, zagoreli, z dolgimi visečimi brki in debatirajo, kakor pri nas v gostilni. Ženske rade nosijo pisane obleke, stisnjene v pasu in širokih kril; vmes se motajo Turkinje v še bolj pisanih širokih hlačah, z dolgimi črnimi lasmi in svetlimi rutami. Me smo se ozirale za njimi, one pa za nami, saj smo bile v kratkih hlačah, res nekaj posebnega za njihove pojme.

Posebno nas je zanimal turški del mesta, na levem bregu Vardarja. Kljub temu, da je bil Vardar zelo umazan, je bilo veliko kopalcev, posebno otrok. Saj je bilo pošteno vroče in tudi mi bi radi za hip poskakali v vodo, če ne bi imeli tako malo časa. V tem delu mesta se je slika spremenila. Ulice ozke in vegaste, se prepletajo kot v labirintu, hiše bolj nizke, le tu in tam zakipi v nebo vitek minaret, z majhnim balkončkom, od koder trikrat na dan vpije mujezin svoje molitve k Alahu. Pravili no nam, da ima muslimanska vera vsak dan manj pristašev in se nič več tako točno ne držijo verskih pravil. Notranjost take džamije je res nekaj posebnega; nič oltarjev in kipov, le preproge, blazine in posode. Varuha smo komaj preprosili, da nas je bose pustil noter. Skoraj vse lepše in dragocenejše džamije spadajo pod muzejsko upravo, ki jih varuje in obnavlja.

Posebno nas je začudilo, da se tam skoraj vse življenje odvija kar na ulici, pred hišami ali pa v sobah. Tam sedi čevljar na stopnici, dela in prodaja čevlje, ki jih ima zložene poleg sebe. Majhen, kakor murn črn dečko glasno prodaja metle v nekaki leseni lopi in z važnim obrazom spravlja denar za srajco. Tako je bil posrečen, da smo se ustavili in ga gledali. V zadregi se je skril za metle in navihano mežikal s črnimi očmi, pri tem pa se je pazljivo oziral, da mu ne bi kdo kaj »sunil«. Zašli smo v predel odvetnikov. Mladi in stari sedijo na pragu z majhno mizico pred seboj in pišejo, včasih pa prekinejo in poslušajo pritožbe. Stari imajo dolge sive brade, kar jih dela zelo častitljive. Začudeno so nas gledali, ko smo opazovali peka, ki kar z ulice meče kruh v peč in mu ga ženske sproti nosijo. Tako mu vsaj vroče ni, ko ga kdaj pa kdaj pohladi veter. Trgovinice so majhne in temne, pa vendar dobiš vsega, kakor v kakšni starinarni. Nek simpatični možakar nas je ustavil in vprašal, odkod smo. Ko je slišal, da smo Slovenci, je povedal, da se je v Domžalah 7 let učil delati slamnike in sedaj prav dobro zasluži. Povabil nas je k sebi in pokazal lične slamnike iz riževe slame, ki so mnogo lepši in trpežnejši kot naši.

Odšle smo pogledat Opero in zvedele, da tisti večer predvajajo opero mladega makedonskega komponista Kirila Makedonskega: Goce Delčev. Vse poletne predstave so v mestnem parku, kjer visoka starinska drevesa in trate tvorijo naraven okvir prizorišču. Pred Opero je stal visok, bled mož z dolgimi lasmi in zamišljenim obrazom. Vprašale smo ga, koliko dejanj ima opera, da bi šle mogoče gledat, če bi ne bila predolga. Ker je vse tako natančno vedel, smo se zanimale, kaj je. V zadregi smo se spogledale in umolknile, ko se nam je predstavil kot skladatelj opere. Dejal je, da ga je motiv makedonskega narodnega junaka Delčeva že dalj časa navduševal, da bi napisal opero. Prijazno smo se poslovili in izrazili upanje, da jo bodo uprizorili tudi pri nas.

M. D.

(Dalje prihodnjič)

Ob Ohridskem jezeru

V Makedoniji je veliko džamij z vitkimi minareti

Zaključek razstave

V počastitev jeseniškega praznika in 85-letnice Železarne Jesenice je bila urejena v prostorih Metalurške industrijske šole razstava, kakršne na Jesenicah še ni bilo.

V vestibulu, pred vstopom v glavno razstavno dvorano so tri velike fotopovečave prikazovale obisk maršala Tita na Jesenicah, otvoritev valjarne 2400 na Javorniku in prevzem tovarne po delavcih. Že ob prvem pogledu na glavno razstavno dvorano je obiskovalec občutil veličino železarske dejavnosti. V sredini je stala osvetljena maketa današnje železarne v velikosti 10 m², delo železarjev samih. Posamezne obrate železarne je prikazovala razstava v obliki otokov, razporejenih ob straneh dvorane, ki so prikazovali proizvodni proces od pridobivanja grodlja preko polizdelkov do gotovih izdelkov. Občudovanja vreden je bil razstavni prostor Metalurške industrijske šole, ki je razstavljala v šolski delavnici izdelane stroje, kateri po preciznosti, kvaliteti n lepoti dosegajo našo strojno industrijo. Ogromne tabele so grafično prikazovale tok proizvodnje, porabo energije od začetov do danes, kronološki potek izvoza izdelkov itd.

V drugo nadstropje so popeljali obiskovalca posnetki jeseniških fotoamaterjev. Drugi del razstave je nosil naslov: »Jesenice včeraj, danes in jutri«. Ilustrirali so jo foto posnetki, ki prikazujejo štrajk iz leta 1936, sabotaže v letu 1941, masovno uničenje okupatorjev po železarjih - partizanih, kip talca v Belunjah in množico nasmejanih ljudi ob prazniku »Gorenjska v svobodi« iz leta 1946. V posebni dvorani so razstavljali planinci, strelci, telovadci in športniki. Kulturno dejavnost jeseniških delavcev so prikazovali številni foto posnetki odsekov prve »Svobode«. Umetniško kulturo jeseniških železarjev pa so prikazovala likovna dela amaterjev, združenih v jeseniški »Svobodi«.

Lepi načrti pevskega zbora jeseniške Svobode

Pevski zbor Svobode Jesenice, ki je doslej deloval skozi vsa leta brez odmora, se je v letošnjem avgustu odločil za počitek. Razen nujnih nastopov v tem mesecu zbor ni imel pevskih vaj in raznih nastopov. Počitek je hotel izrabiti za pridobitev novega elana za še uspešnejše delovanje v prihodnji sezoni, ki obeta biti še boljša od minule. Čimprej hoče naštudirati nov koncertni program in prirediti čimveč koncertov doma in v drugih krajih radovljiškega okraja ter na Primorskem in Štajerskem. V pričetku septembra bo organiziral izlet v Crikvenico, ki bo kot nagrada članom pevcem in pevkam za vestno delo v minuli sezoni. 19. septembra se bo zbor udeležil velike proslave na Ostrožnem pri Celju, v mesecu oktobru pa ima predvideno gostovanje v Trbovljah. Pevska vez med Trbovljami in Jesenicami je namreč prav tako globoka kot delavska vez, ki druži zasavskega rudarja in jeseniškega železarja že več desetletij. Zbor ima upanje, da bo s pričetkom nove sezone pridobil tudi nove pevce in pevke, da bo še številnejši in da bo z načrtnim študijem dosegel v letošnji sezoni tisto kvalitetno raven, ki delavskim Jesenicam pripada. Pri uresničevanju lepih načrtov mu želi naše uredništvo mnogo uspehov.

Postani član Prešernove družbe

Spomeniško varstvo v kranjskem okraju

Kulturni spomeniki so važna, dasi žal še premalo cenjena svojina našega okraja.

Organizirana skrb za ohranitev kulturnih spomenikov je stara komaj 100 let. Misel, ohraniti zgodovinsko pomembne predmete, se je sprva porodila v Angliji in Franciji in ne dolgo za tem se je tudi za naše kraje osnovala posebna komisija za varstvo in proučevanje zgodovinskih spomenikov. Iz nje je konec prejšnjega stoletja izšel prvi rod domačih konservatorjev. Strokovnjak, ki je pri nas po zgledu ostalih evropskih držav uvedel moderne metode dela in postavil varstvo spomenikov na znanstvene osnove, je bil deželni konservator in po prvi svetovni vojni vodja Spomeniškega urada dr. France Stelè. Vendar se je spomeniško varstvo v polni meri moglo uveljaviti šele po osvoboditvi, ko je s posebnim zakonom dobilo pravno osnovo ter moralno in gmotno podporo ljudske oblasti. Osnovan je bil Zavod za varstvo kulturnih spomenikov in prirodnih znamenitosti v Ljubljani, ki je med drugim organiziral široko mrežo zaupnikov in konservatorjev po vsej Sloveniji.

Vojna je v nasprotju z ostalimi slovenskimi pokrajinami kulturnim spomenikom kranjskega okraja kolikor toliko prizanesla. Porušenih ali poškodovanih je bilo le manjše število važnejših arhitekturnih objektov, nekaj prenosnih spomenikov — slik, kipov in kulturno zgodovinskih predmetov pa je okupator odnesel s seboj.

Precejšnjo škodo so kulturni spomeniki utrpeli v prvih letih po osvoboditvi, ko so jim samovoljna prizadevanja, rušenja in nestrokovna popravila prizadejala marsikatero težko rano. Odkar gradbene inšpekcije, Zavod in njegovi organi sodelujejo pri adaptacijah starejših arhitekturnih objektov, si je položaj v mnogočem izboljšal.

Več prič naše nekdanje kulture je propadlo in še propada zaradi nezadostne nege. V kranjskem okraju imamo vrsto pomembnih zgradb kot so n. pr. Ajmanov grad na Sorškem polju, partizanski bunkerji, bolnice, tehnike itd., srednjeveške cerkve v Godešiču, Sp. Bitnju, na Zg. Jezerskem, na Ljubelju, Jamniku itd., ki so zaradi težkih poškodb ostrešja že vrsto let izpostavljeni vremenskim neprilikam. Žal do danes ni bilo mogoče najti zanje dovolj sredstev za popravilo.

Zaradi razbremenitve dela Zavoda za spomeniško varstvo je bila lansko leto pri Svetu za prosveto in kulturo OLO ustanovljena posebna spomeniška komisija, katere namen je inventirati, ohranjevati in popularizirati kulturne spomenike in prirodne znamenitosti na teritoriju okraja. Zaradi skromnih denarnih sredstev se je delo komisije moralo omejiti le na popis in raziskovanje spomenikov, posebno takih, ki so poškodovani ali ogroženi. Pri tem je bilo ugotovljeno resno stanje, v katerem se danes nahaja naša kulturna dediščina.

Škofja Loka. Hodnik s stebriči na Spodnjem trgu

Najbolj so ogroženi spomeniki kmečkega stavbarstva, predvsem hiše — zidane in lesene, znamenja itd. Koliko neokusnih prezidav so v zadnjih letih doživele te priče naše stare in lepotno dovršene podeželske arhitekture! Kdo bi vedel za število bogato profiliranih kamnitih vrat in oken s kovanimi mrežami, ki so jih prevnete zidarjeve roke razbile ali pa uporabile kot stavbno gradivo. Zamenjale so jih nove oblike, n. pr. s predmestnih vil prenešena trodelna okna, ki so pokvarila še to, kar je hiši ostalo vrednega. Graditelji se niso zavedali, da forme, ki utegnejo biti mestu v okras, pomenijo v vaškem okolju le smešen odraz večkrat nehotenega, a tudi zavestnega bahaštva. Ni naš namen zavirati gradbenega razvoja naše vasi. V polni meri se zavedamo, da novi ekonomski pogoji prinašajo s seboj tudi drugačen način življenja. Nove potrebe najdejo izraz tako v zunanjih oblikah stavb, kakor tudi v razvrstitvi prostorov v njih. Nikakor ne želimo, da bi se naš kmet še naprej dosledno prilagajal stanovanjskim pogojem, ki jih je narekovala manj zahtevna preteklost. Želimo le v opisu, skici, fotografiji, tlorisu in v važnejših primerih tudi v obliki zaščitnih odločb ohraniti stare kvalitete in kar je prav tako važno, sodelovati pri ustvarjanju novih. S tem se bomo izognili nepopravljivi škodi, ki jo lahko ta ali oni posamezni povzroči sebi in skupnosti.

Med ogroženimi profanimi spomeniki naj zopet omenim Ajmanov grad na Sorškem polju. Nekdaj ponosna stavba iz dobe renesanse, ki bi lahko postala privlačna izletniška točka ali pa služila kot okrevališče, je danes brez strehe. Notranjščina Lazzarinijeve graščine v Smledniku iz 17. stoletja je razrvana, znamenite baročne freske v veliki dvorani so poškodovane, park je izsekan itd. Številne hiše v Kranju, Škofji Loki, Tržiču, v Železnikih z lepimi portali, okni, nadstropnimi pomoli, in arkadnimi hodniki so prav tako potrebne restavratorjeve roke. In končno — sakralni spomeniki. Cerkve na Zg. Jezerskem, na Jamniku, v Sp. Bitnju, v Gostečah, Pevnu, pri Sv. Ožboltu so več ali manj poškodovane. Ker so nastale v srednjem veku in jih krase kvalitetne gotske freske, je nujnost njih popravila toliko bolj opravičljiva. S konserviranjem in zasaditvijo razvalin cerkve na Smarjetni gori in s pokritjem zvonikov enega umetnostno najbolj kvalitetnih primerov sakralne arhitekture v našem okraju — cerkve pri Sv. Joštu bi lepi turistični točki še bolj pridobili na svoji privlačnosti. Prav tako nas tujsko prometni vidiki silijo, da čimprej rešimo vprašanje vsaj zasilnega popravila gotske cerkve na Ljubelju. Stavba leži pod prelazom, tik ob cesti in v neposredni bližini novega obmejnega gostišča. Pereč problem je tudi varstvo spomenikov iz NOV. Številni bunkerji, tehnike, bolnice itd., ki so

Portal Detelovega gradu v Stražišču iz 17. stol.

vso dobo po osvoboditvi propadajo. Potrebna sredstva za restavriranje teh živih prič naše borbe za osvoboditev bo treba najti takoj.

V članku smo skušali nanizati le nekaj perečih vprašanj s področja spomeniškega varstva, o problemih varstva prirodnih znamenitosti in odnosu spomeniškega varstva do razvoja turizma pa bomo spregovorili v eni izmed prihodnjih številk.

Cena Avguštin

Letovanje v gostoljubnem Kranju

V treh tednih so si otroci iz Novega mesta nabrali toliko sonca, zdravja in novih, nepozabnih vtisov, da tega ni mogoče izraziti s kratkimi, skromnimi besedami.

Ogledali smo si delo v kranjskih tovarnah Iskra, Planika in Pletenina. Povsod so nas člani delavskega sveta lepo sprejeli. Z zanimanjem smo hodili iz oddelka v oddelek. Otroci so spoznali napore in požrtvovalno delo naših delavcev, ki se dan za dnem, leto za letom trudijo, da pripravijo nam vsem boljše življenje.

Hodili smo po krajih, kjer so se borili naši junaški partizani. V Begunjah in Dragi smo se poklonili talcem. Strašno je divjal okupator v tem delu naše domovine.

Nepozabno nam je ostalo v srcu in spominu bežno srečanje z maršalom Titom v bližini Lesc. Vzhičeni in navdušeni otroci so ga pozdravljali, ljubljeni maršal pa jim je nasmejan odzdravljal.

Bled, Bohinj, Ljubno — hidrocentrala z umetnim jezerom v Mostah pri Žirovnici, Vrba — vsi ti lepi, pomembni kraji so se zvrstili pred nami kot slike na filmskem platnu. Čeprav je bilo to bežno in hitro, so pustili globok, trajen vtis.

Šmarjetna gora in Jošt sta nudila lepote željnim mladim očem lep pogled na Sorško polje in kranjsko ravnino.

Šestega avgusta — en dan po občinskem prazniku mesta Tržiča — smo si pod vodstvom tov. Drobniča — sekretarja tamkajšnje ZB ogledali skrbno urejeno razstavo dokumentov, slik iz NOV.

Pretresljv vtis je napravilo na vse odkritje spomenika padlim francoskim in slovenskim žrtvam v taborišču pod Ljubeljem.

Tudi v Škofjo Loko smo skočili z vlakom v sobotnem jutru. V tamkajšnjem muzeju nam je ljubeznivi upravnik tovariš Plestenjak razkazal in z živo, zgovorno prepričevalno in poljudno besedo razvijal pred našimi očmi življenje v Škofji Loki in okolici od desetega stoletja — do današnjih dni.

S celodnevnim avtobusnim izletom na Jezersko in Jezerski vrh smo zaključili niz prelepih izletov po naši Gorenjski. Naš šofer tov. Šmigovec nas je s prirojeno ljubeznijo opozarjal na vse posebnosti in naravne krasote na več kot 30 km dolgi vožnji. Ob pogledu na Koroško so otroci občuteno zapeli nekaj koroških pesmi. Zvonke, mlade glasove so nesli gorski vetrovi v pozdrav našim bratom.

V restavraciji Dom na Jezerskem nam je tov. ravnatelj gostoljubno odstopil prostor v zaprti, stekleni verandi, kjer so otroci počivali in se okrepčali.

Osebje dijaškega doma na Zlatem polju nam je v tritedenskem bivanju nudilo največjo udobnost in resnično gostoljubje. Zavedamo pa se, da nam je vse užitke omogočila in preskrbela organizacija ZB v Kranju s predsednikom Likarjem in sekretarjem Pekljajem na čelu. Obema se v imenu naše dece prisrčno zahvaljujemo!

Hvaležni smo tudi avtoprevozništvu v Kranju, ki nam je s svojimi udobnimi avtobusi in vzgledno požrtvovalnimi, vljudnimi, prijaznimi šoferji nudilo uživanje prirodnih krasot Gorenjske.

Gospodarska razstava v Kamniku

Danes bo v Kamniku v prostorih gimnazije odprta gospodarska razstava, ki bo trajala do 9. septembra. Zadnji teden je minil v velikih pripravah in urejanju razstavnih prostorov. Precej razstavljalcev iz vseh panog našega gospodarstva se je prijavilo za razstavo, tako da so prireditelji bili s prostorom kar na tesnem.

Razstava ne bo samo zanimiva, ampak tudi poučna. Tovarne bodo prikazale razvoj svoje proizvodnje. Tako bo n. pr. tovarna papirja Količevo prikazala postopek proizvodnje papirja od surovin do končnih izdelkov, podjetje Kamnik izdelovanje smodnika, tovarna usnja pa strojenje kož. Tovarna »Stol« pa bo razen tega slavila na razstavi 50-letnico svojega obstoja.

Posebnost bo tudi živinorejska razstava, saj je živinoreja razen industrije med pomembnejšimi gospodarskimi panogami kamniškega okoliša. Plemensko živino, prašiče in perutnino bosta razstavila Kmetijski znanstveni zavod Črnelo in Državno posestvo Pšata.

Gospodarska razstava bo tako po pestrosti razstavljenih proizvodov kot po številu razstavljalcev brez dvoma nudila obiskovalcem svojevrsten užitek.

Pogled na Kamnik

Smrtna nesreča v jeseniški železarni

Minuli četrtek zjutraj se je v martinarni Železarne Jesenice pripetila smrtna nesreča. Po že opravljeni nočni dnini je hotel 33-letni Edo Koželj, oče treh otrok, stanujoč v Orehku pri Kranju, pregledati krmilno stikalo. Ker predhodno ni izključil glavnega stikala na vlagalnem stroju, ga je tok z napetostjo 380 W ubil. Komisija je mogla ugotoviti le smrt in lastno krivdo smrti. Nepozabnemu sodelavcu, ki je bil priljubljen med člani kolektiva martinarne, poznan kot vzoren delavec, partizan - borec od leta 1942, kjer je bil priljubljen kot komandant in politični delavec, so pripravili lep pogreb. Pogreba se je udeležilo tudi nekaj sto njegovih sodelavcev z Jesenic. Poleg tovarišev iz martinarne, bivših soborcev in zastopnikov obratnega, tovarniškega in mestnega komiteja ZK je sodelovala na pogrebu tudi jeseniška godba na pihala in pevski zbor jeseniške Svobode. Številni venci in poslovilni govori ob odprtem grobu so najlepši dokaz priljubljenosti pokojnega Koželja med jeseniškimi železarji.

Otvoritev gasilskega doma v Srednji vasi

V nedeljo bo otvoritev novega gasilskega doma v Srednji vasi pri Šenčurju.

Pred leti sploh nismo imeli svojega društva. Leta 1950 smo se šele opogumili in ustanovili domače gasilsko društvo. Imeli nismo niti najmanjšega orodja, ne ene obleke, še manj pa streho nad seboj.

Kmalu nato je sredi poletja vse zaživelo na travniku. Rastel je nov dom. Še otroci so se skušali, kdo bo znosil več opeke. — Vaščani so napravili mnogo udarniških ur. Tako smo imeli 1. otvoritev leta 1952, ko je bil dom postavljen.

Kaj sedaj, so se vprašali gasilci? Odgovor je bil: Najprej motorno brizgalno! Ker nismo imeli denarja, so hitro priskočili na pomoč vaščani in okrajna gasilska zveza.

S sodišča

ZARADI PREKUPČEVANJA S TUJO VALUTO OBSOJEN NA DENARNO KAZEN

Pred senatom Okrožnega sodišča v Ljubljani se je te dni zagovarjal R. D., stanujoč v Kranju.

Tožilec je obtožil imenovanega, da je septembra lanskega leta kupil od nekega francoskega turista 100 francoskih frankov, od nekega Belgijca pa 200 belgijskih frankov.

Obtoženi je pri zasliševanju pri organih za notranje zadeve priznal svojo krivdo. Izjavil je, da je kupoval tujo valuto **le za spomin!** Njegov zagovor pa ne bo držal, saj so bili organi LM obveščeni, da je valuto dobil od inozemcev, katerim je kot natakar stregel.

Sodišče je zagovor obtoženega deloma upoštevalo, vendar ga je spoznalo za krivega in ga obsodilo na denarno kazen 3.000 dinarjev.

Dopisujte v „Glas Gorenjske“

Iz Kamnika

Cesto Kamnik — Duplica bodo pričeli v kratkem asfaltirati. Meritve in tehnične predpriprave so že v teku.

— — —

Obrati Živilske industrije v Kamniku so že doslužili, zato bo tovarna začela graditi nov objekt, kateremu bodo priključili tudi obrat iz Šmarce.

šport ★ šport ★ šport

Slov. plavalno prvenstvo s slabo udeležbo

V petek, 20. t. m. je plavalni bazen na Koleziji v Ljubljani popolnoma oživel. Pričela se je borba za naslove slovenskih prvakov za leto 1954. Na startu smo videli žal samo zastopnike Ilirije, Ljubljane, Mladosti iz Kranja in Kamnika, medtem ko ostalih slovenskih klubov ni bilo. Posebno nešportna je bila neudeležba Branika, ker bi njegovi tekmovalci zlasti v prsnem slogu lahko posegli v borbe za prva mesta. Če bi nastopila Konciljeva na 400 m prosto, Vukičeva na 100 m metuljček in Hribarjeva na 200 m prsno, bi kranjska Mladost vsekakor lahko zasedla častnejše mesto. Po prvem dnevu je bilo doseženih nekaj boljših rezultatov: Pirc (I.) z 21:06,4 na 1500 m crawl, kar je nov slovenski rekord. Tudi Škofičeva (K) je na 400 m crawl plavala s časom 6:34,8 zelo dobro.

Drugi dan je zopet postavil Pirc na 400 m crawl nov slovenski rekord 5:13,4, Konicija (M) pa je na 100 m crawl presenetila, saj je 1:19,1 čas, ki ga že dolgo ni dosegla nobena slovenska plavalka. Kakor je bilo pričakovati, sta se za prvo mesto v disciplini 200 m borila Zrimšek in Zelc. Prvi je bil Zrimšek. Tudi mala Horvatova se je odlikovala z novim pionirskim rekordom 1:33,0 na 100 m metuljček. Če bi nastopila tudi Vukičeva, bi morala vložiti precej truda, da bi jo premagala. Ženska in moška štafeta sta pripadali Ljubljančanom.

Tretji dan so bile na sporedu najzanimivejše borbe. Moški so imeli še 100 m crawl, 200 m metuljček in štafeto. Povsod so zmagali favoriti z lahkoto, samo Hafner (I) je vodil na 100 m crawl ogorčeno borbo s Pircem, ki je zaostal komaj za dve desetinki. Petrič (M) je dosegel čas 1:06,8 in se plasiral na 3. mesto. V štafeti pa je postavil svoj najboljši rezultat 1:04. Pri ženskah je prednjačila Mladost. Nastopili sta Konciljeva in Vukičeva in zanesljivo zmagali. Na hrbtno je z drugim mestom pribrila Koprnikova Murski Soboti edinih 8 točk.

Ekipni plasman klubov: 1. Ljubljana 231 točk, 2. Ilirija 183, 3. Kamnik 141, 4. Mladost 109, 5. Murska Sobota 8.

Mladinsko prvenstvo v odbojki

21. in 22. t. m. je bilo mladinsko prvenstvo LRS v odbojki. Ženske ekipe so se pomerile v Kamniku, kjer je glakdo zmagala domača ekipa.

V Ljubljani pa je bila borba hujša. Nastopilo je le sedem moštev, kar daje slabo spričevalo mnogim športnim organizacijam. Na prejšnjih prvenstvih je nastopalo še enkrat toliko ekip. Prvak je postal Branik iz Maribora.

Ženske ekipe niso od lanskega leta prav nič napredovale in bo potrebno še mnogo truda, da se bo kvaliteta odbojke pri mladinkah dvignila.

Nasprotno pa lahko trdimo za mladince, da so precej napredovali. To velja zlasti za prve tri: Branik, Fužinar iz Raven in Kamnik, ki so homogene ekipe, medtem ko AOK in Ljubljana po kvaliteti zaostajata. Železničar iz Maribora ni bil resen nasprotnik.

STRELSKI TEDEN

Strelska družina narodnega heroja Matije Verdnika-Tomaža na Jesenicah je priredila na svojem strelišču v dneh od 14. do 22. avgusta strelski teden, ki je dosegel lep uspeh. Pomerili so se mladinci z vojaško puško na 300 m, kjer je zmagal član SD Jesenice Oto Tarman s 74 krogi. Prav tako je bilo izvedeno prvenstvo vseh organizacij in ustanov Jesenic z okolico, kjer je zmagala ekipa SD Jesenice z 288 krogi pred ekipo SD Javornik z 246 krogi in ekipo Elektrodnega oddelka Železarne Jesenice z 217 krogi. Med posamezniki je bil najboljši Stane Sekne, član SD Jesenice, z 80 krogi. Tudi na strelskem prvenstvu članov SD Jesenice je dosegel prvo mesto Stane Sekne z 88 krogi. Prav tako so zmagali Jeseničani na strelskem troboju Žirovnica, Javornik in Jesenice s 394 krogi pred Javornikom s 328 in pred Žirovnico z 212 krogi.

Strelski teden je bil zaključen v nedeljo s strelskim trobojem Tržič, Kranj in Jesenice: Zmagali so Tržičani z 959 krogi in zasedli prvo mesto pred Kranjem s 784 krogi in pred Jeseničani s 746 krogi. Najboljši rezultat je dosegel Brejc iz Tržiča. Slavnostni zaključek strelskega tedna je bil v nedeljo popoldne z razglasitvijo rezultatov in razdelitvijo prehodnih in ostalih daril.

Jugoslovanska alpska vožnja

Dne 5. septembra bo na Bledu tradicionalna Jugoslovanska alpska vožnja s startom in ciljem na Bledu. To je že III. alpska vožnja, njen sloves pa je že ugodno odjeknil v mednarodnem avtomobilskem in motociklističnem svetu. Krožna proga v dolžini 240 km povezuje številne turistične kraje in alpske predele, saj vodi iz Gorenjske preko Bohinja na Primorsko s povratkom preko Vršiča in Gornjesavske doline nazaj na Bled.

Avtomobili in motocikli od 250 ccm navzgor bodo startali ob 8. uri, proga pa je razdeljena na pet etap. Vozači se bodo pomerili v gorski hitrostni vožnji iz Bohinja na Rovtarico, v vožnji s predpisano povprečno brzino, avtomobilisti pa **morajo poleg tega prestati še spretnostno** preizkušnjo pri vožnji mimo postavljenih lesenih kvadrov, katerih pa ne smejo povoziti niti se jih dotakniti. —

Pripravljenih je okoli 70 nagrad za prva tri mesta vsake kategorije, za prvo moštvo ekipnega tekmovanja, za zmagovalca gorske hitrostne vožnje itd. Vabijo se vsa Avto-moto društva Jugoslavije in ostali vozači, ki gojijo ta šport, da se v polnem številu udeleže te tradicionalne prireditve.

Način tekmovanja in vsi pogoji, katere mora vedeti vsak vozač, so točno opisani v že izdanih propozicijah, bomo pa o tem še pisali v dnevnem časopisju.

Stroge kazni

Iz tajništva Gorenjske nogometne podzveze smo prejeli v objavo sledeči dopis:

Upravni odbor Gorenjske nogometne podzveze je na svoji zadnji seji obravnaval prijavo o izgredu na nogometnem igrišču v Tržiču in sprejel naslednji sklep:

Zaradi večkratnih neredov in incidentov na nogometnem igrišču v Tržiču ter zaradi surovega incidenta na prijateljski nogometni tekmi v počastitev Dneva vstaje mesta Tržiča, med NK Prešernom iz Radovljice in NK Tržičem, ki so ga zagrešili funkcionarji NK Tržič, se suspendira NK Tržič. Celotni material je UO GNP odstopil Disciplinskemu sodišču GNP.

Prav tako je na svoji zadnji seji UO GNP suspendiral NK Jesenice zaradi neporavnanih obveznosti do GNP.

— — —

OBVESTILO

Tekmovalna komisija GNP sklicuje sestanek z zastopniki vseh nogometnih klubov in sekcij v četrtek 2. septembra t. l. ob 17. uri v prostorih GNP, — Kranj, Jenkova 7.

Seja Upravnega odbora GNP je zaradi tehničnih ovir prestavljena od 1. 9. na 2. 9. v prostorih GNP ob 16. uri.

Naši alpinisti v francoskih Alpah

Alpinistično odpravo je organizirala Planinska zveza Slovenije. Odprava je odšla 29. julija preko Avstrije in Švice v Francijo. Kot izhodiščno točko si je odprava izbrala turistično mestece Chamonix na vznožju Mont Blancove skupine. Odpravo je sestavljalo 14 alpinistov z Jesenic, iz Tržiča, iz Ljubljane, Celja in Kranja.

Namen odprave je bil, da se alpinisti spoznajo s težavami nad 3.000 m višine. To so predvsem večni led in sneg, nestalno vreme, redkejši zrak, velike temperaturne spremembe itd. — Naloga zdravnika, ki je potoval z odpravo, pa je bila, opazovati zdravstveno stanje posameznih članov odprave.

Finančno je alpiniste podprla PZS, razne tehnične predmete pa so dala posamezna podjetja iz Slovenije. Nekatera podjetja so opremo poklonila, druga pa so jo zopet dala po znižanih cenah. Tako je kvalitetno usnje za čevlje poklonila tovarna usnja v Šoštanju, čevlje pa je izdelala Čevljarska zadruga v Ljubljani. Podjetje »Utensilia« je pomagalo pri nabavi derez novega tipa — univerzal. Tekstilna tovarna v Jaršah je izdelala kvalitetno blago za vetrne jopiče in hlače. V tovarni »Pletenina« v Kranju smo dobili izvrstne volnene izdelke, v tovarni »Sava« pa smo nabavili ležalne blazine. Taborili smo v šotorih, katere je posodilo podjetje Planica - Šport. Alpinisti so ugotovili, da so vsi proizvodi naših podjetij dobri in jih v bodoče ne bo več treba nabavljati v tujini.

Prve uspehe so naši alpinisti zabeležili 2. avgusta. Bil je izredno lep dan. Tri naveze so se odpravile h koči d'Agentiere (2721 m) in sicer dr. Potočnik, ing. Dolar, Kilar, Šara in dr. Župančič. Povzpeli so se po strmih snežiščih na Col des Cristaux (3601 m), od koder so se preko ledenika Talefre in Mer de Glace vrnili v tabor. Druga skupina plezalcev je napravila nekoliko težji vzpon na Dean du Geant, po naše Velikanov zob, ki meri preko 4000 m. — Vzpon sta izvedli dve plezalni navezi, in to Krušič in Šilar ter Perko in Herlec. Tretja naveza, Debeljak in Hočevar, pa je izvedla najtežji vzpon L'Arete du Diable — Hudičev greben v Mont Blanc du Taculu (4248 m). Tura je znana kot ena najtežavnejših v Mont Blancovi skupini.

Naslednje dni so alpinisti dr. Potočnik, dr. Župančič, Krušič in Šilar preplezali Wymperjev kuloar ter se po njem povzpeli na 4121 m visok Aggile Verte. Pristop jim je otežkočil preko 1000 m dolgi ledeni žleb. Preko tega žleba so morali v že zgodnjih jutranjih urah, kajti čez dan ogroža žleb padajoče kamenje.

Ing. Dolar in Šara pa sta preplezala izredno težavno steno Agille du Moine (3412 m). Sama stena je visoka okoli 500 m. Tri plezalne naveze, Debelak, Hočevar, Perko, Herlec, Kilar in Vavken pa so se povzpele na 3482 m visoki granitni vrh Grepon. Izbrali so si zelo znano klasično smer. Pri plezanju so morali dvakrat nuditi pomoč; pri vzponu so pomagali nemški navezi, ki ni mogla ne nazaj ne naprej, pri sestopu pa so potegnili angleško navezo iz ledenega žleba.

Zaradi slabega vremena so morali prenehati z vzponi. V dolini je pričelo deževati, v višini nad 3000 m pa snežiti. Dobro je bilo, da so bile vse naveze zbrane v taboru, ko se je vreme poslabšalo. Že naslednjega dne so morali francoski in švicarski reševalci iti na delo. Pogrešanih je bilo 16 turistov, od teh so reševalci našli polovico mrtvih. V francoskih Alpah se taki primeri ob slabem vremenu redno ponavljajo. Francoski reševalci so opremljeni z modernimi pripravami. Iskanje opravljajo s helikopterji, ki jim pomagajo k uspešnemu in hitremu reševanju.

Ker slabega vremena ni hotelo biti konec, so posamezni alpinisti delali kratke ture v bližnjo okolico. Dva člana odprave, Debelak in Herlec, sta v času slabega vremena naredila plezalni vzpon v suhi skali na l'Aigull du M. Vrh meri okoli 2500 m, plezalna smer pa je kratka z nekaj zelo težavnimi mesti.

11. avgusta pa se je začelo vreme zopet boljšati. V petek, 13. avgusta so se tri naveze odločile za vzpon na Mont Blanc. Že proti večeru, ko so se bližali Dom du Gouter (3800 m), se je vreme poslabšalo. Začel je pihati močan veter in snežiti. Spali smo na Dome du Gouter in vstali ob 3. uri zjutraj ter se pripravili za vzpon. Zunaj je bilo skrajno slabo vreme in je tako snežilo, da na vzpon ni bilo misliti. Proti večeru pa je začel pihati ugodnejši veter. Drugo jutro se je vreme nekoliko izboljšalo. Odločili so se, da v slučaju slabega vremena gredo samo do zasilne koče Refuge Valot, ki je v višini 4200 m. Zaradi goste megle in vetra, ki je pihal v presledkih, je bil vzpon precej težaven. Višina nam ni delala večjih težav, pač pa nas je oviral hud mraz. Vreme se je nekoliko izboljšalo v višini 4000 m. Odločili smo, da se povzpnemo na vrh Evrope — Mont Blanc (4810 m). Vrh je bil v soncu, pod nami pa megleno morje. Rokovanje, nekaj posnetkov, pogled po vrhovih, ki so gledali iz megle, in vrnili smo se v tabor. Za slovo nas je med potjo spremljala megla, sneg in veter.

H. R.

ZANIMIVOSTI

NEPRIČAKOVANE POSLEDICE

Tudi s fantazijo se da včasih veliko zaslužiti. Slikar Calogero je na neki svoji sliki pokril več oseb s slamniki svojevrstne zvonaste oblike. Slikarija je bila razstavljena v New Yorku, kupca pa ni bilo od nikoder. Razstavo si je pa ogledal neki tovarnar klobukov in ta je pri priči plačal umetniku precej visoko vsoto, da mu je odstopil avtorske pravice za »iznajdeno« obliko slamnikov. Ti klobuki so medtem postali v ZDA zadnji modni »krik«.

SLABA TOLAŽBA

V neki majhni kavarni pri Toulousu visi nad blagajno tabla z napisom: »Nikar se ne pritožujte nad našo kavo! Tudi vi boste nekoč stari in slabotni!«

PODZEMELJSKI TANK

Informativni oddelek ameriške vojske je sporočil, da so končani poskusi z najnovejšim orožjem — podzemeljskim tankom, ki je pokazal odlične lastnosti in bo verjetno kmalu šel v oborožitev. Tank ima posadko treh ljudi in nosi do 500 kg eksploziva. Hitrost gibanja skozi zemljo je približno 200 m na uro. Zanimiv je način, kako je rešen problem kopanja zemlje. S sprednjimi noži koplje zemeljsko plast pred seboj, prst pa meče v prostor za tankom. Tako tank za seboj zasipa rov in rije skoraj neopazno skozi zemljo. Uporaba takega orožja bi bila v bodoči vojni velika, ker omogoča neopazni vdor v nasprotnikove vrste in miniranje rovov ter artilerijskih baz.

OH, TI OTROCI!

Gospa Bakula je zahtevala naj policija prime njenega sina, kar je ni poslušal in se je sam podal na 3000 km dolgo pot s kanujem po reki Missisippi. Policija je odklonila svoje posredovanje. Mama nosi namreč že 96 let na hrbtu, neposlušni sinko jih ima pa 72.

ZDA IZVAŽAJO COWBOYE

Izraelska vlada je pred kratkim uredila v hribih v okolici Galileje veliko vzorno farmo za gojenje govedi. Na tej farmi naj bi se vzgajal kader bodočih živinorejcev. Ker potrebuje farma strokovno osebje, so dobili iz Združenih držav po znanem »programu točke 4« za pomoč nerazvitim deželam pravega cowboya. Ta cowboy sicer ne zna delati čudežev z revolverjem in lasom kakor njegovi tovariši iz filmov z »Divjega zapada«, zato pa dobro obvlada pašo in nego živine.

MOČ VOLJE

Časopis »Hindu«, ki izhaja v Madrasu, piše, da je yogi Swami Sadhu Maharaj zdržal 5 ur pod gorečo grmado. 5000 prebivalcev mesta Bhimavram je gledalo to demonstracijo moči volje. Jogi se je vlegel v 1 in pol m globoko jamo, kjer so ga pokrili s pol tone lesenih trsk. Nato so grmado prižgali. Po končanem poskusu je fakir ravnodušno zapustil ognjeno jamo, gledalci so pa dobesedno razgrabili »sveti pepel«.

GOLOB - PISMONOŠA PRELETEL 2000 Km

Mathias Wiltschke iz nekega avstrijskega mesteca blizu Linza ima goloba-pismonoša, ki je preletel razdaljo od Londona do Linza v najslabših vremenskih razmerah v petih dneh. Kmalu potem je naredil pot od Ostenda do Linza v enem dnevu. Golob je dosedaj dobil že osem nagrad. V zadnjih štirinajstih dneh je preletel 2000 km.

STARO NASELJE V ARKTIKI

Pred nedavnim so v vzhodni Arktiki našli arheološko naselje, staro približno 1000 let. Naselje se nahaja 150 kilometrov od polarnega kroga. Našla ga je danska ekspedicija univerzitetnega nacionalnega muzeja. Po prvih poročilih so raziskovalci našli izredno ostro orodje, ki so ga v tedanji dobi uporabljali prebivalci v večnem ledu in snegu. Ekspedicija nadaljuje z raziskovanji in izkopavanjem naselja.

SMRT ENE KANADSKIH PETORČIC

Pravo senzacijo je izzvala smrt ene kanadskih petorčic. Emilia Dion je bila v nekem planinskem okrevališču, kjer se je pripravljala, da stopi jeseni v samostan. Vzroki njene smrti na izrecno željo staršev zaenkrat še niso znani. Zanimivo pri tem pa je, da bi Emilia v kratkem morala prejeti 200.000 dolarjev iz fonda, ki ga je kanadska vlada razpisala takoj ob rojstvu petorčic.

NA BRITANSKEM VISOKEM SEVERU

V zadnjih letih postajajo pomembni za znanstvene, strateške in prometne namene tudi pusti, mrzli, s tundrami ali s snegom pokriti otoki in otočki, ki molijo iz ledenih morij Arktike. Velesile kar tekmujejo v graditvi pomorskih in letalskih baz ter meteoroloških postaj. Tako je postal obljuden tudi močvirni otok Unst, najsevernejši del Britanskega otočja. — Objavljamo nekaj vtisov s tega »zadnjega koščka Britanije«, kakor jih je opisal **Bernard Wicksteed** v londonskem »Daily Express«.

BIL SEM BLIZU SEVERNEGA TEČAJA

Moskva? Sibirija? Ph...! — Kakšen popotnik pa si René Mac Call*) domišljuje, da je? Jaz sem bil ta teden (začetek letošnjega julija) veliko višje na Severu kakor Mac Call med vsem svojim obiskom v Rusiji in nisem niti zapustil Britanskega otočja.

Otok Unst (izg. Anst!) je tam, kjer bi se moral videti popolni sončni mrk (pa se ni!). Leži bolj severno kot Leningrad, Moskva ali katerokoli mesto na Transsibirski železnici.

Je bliže Severnemu tečaju kakor ves Labrador, večina Kanade, del Grönlanda in precej Aljaske.

O polnoči je na Unstu prav sedaj tako svetlo, da lahko igrate golf ali greste lovit ribe.

Pozimi se ne zdani pred deveto uro dopoldne, mrak pa leže na otok že sredi popoldneva.

Okrog tisoč Britancev živi na Unstu in ko pridete prvič tja, se čudite, kako. In potem, zakaj? Otoček je dolg le 12 milj in širok približno 6 milj na najširšem mestu. Večinoma ga pokriva močvirje in tam ni ničesar, čemur bi lahko rekli drevo.

*) Sodelavec londonskega lista »Daily Express«, ki že nekaj časa potuje po Sovjetski zvezi in objavlja v tem časopisu svoje vtise.

ODLOŽENI NA PUSTI OBALI

Družbo pogumnih znanstvenikov in raziskovalcev, ki so šli ta teden z menoj vred na visoki britanski Sever — fotograf z imenom Bill in študent astronomije s teleskopom, zavitim v rjav papir — so odložili na pusto obalo in jo prepustili samo sebi.

Motorni čoln, imenovan Viking, nas je bil pripeljal sem z otoka Yella. Menili smo, da nas bo pričakal kak avto, toda edini znaki življenja sta bili neka žalostna barka in čreda shetlandskih ponijev.

Bill je bil oblečen v sivo flanelasto obleko in teniško majico. Tistega jutra je bil namreč prišel kot navadno v svoj urad v Glasgowu, ko so mu povedali, da mora pri priči odpotovati na Unst. Predlagal je, naj ga počakamo na obali, sam pa je odšel, še preden zmrzne, pogledat, če so Eskimi prijateljsko razpoloženi.

Medtem ko je on brodil po tundri, sta priplule mimo dve norveški ribiški ladji (od Norveške smo bili samo 200 milj proč) in če bi imeli vsaj nekaj kitove masti, bi lahko prižgali ogenj, da bi jih opozorili nase.

Na veliko Bellovo presenečenje je našel popolnoma normalno farmarsko hišo s prijetnim ognjem, kurjenim s šoto, telefonom in domačo hčerko. Tako se je precej zamudil.

Na njegov telefonski klic je nekdo poslal štirinajstsedežni avtobus, da bi pobral brodolomce. Še pravi čas! Pozimi, samo nekaj mesecev pozneje, ekspedicija ne bi mogla tvegati, da bi jo polarni mraz zalotil na prostem.

POLNI HOTEL

Tako nas je avtobus pripeljal do nekega hotela. Častna beseda! Resnični hotel. Toda bil je poln. Komaj ste se mogli gibati po hodnikih, polnih naravnanih daljnogledov in kronometrov.

Spali smo v sosedni hiši in dognali, da ljudje še daleč niso Eskimi.

Zimske noči so tako dolge, da imajo čas brati zbrana dela Sira Walterja Scotta. V vsaki hiši imajo popolno zbirko.

Vsi ljudje, ki smo jih srečali, so dejali, da radi živijo na Unstu. Tam lahko kupite majhno hišo z dovolj zemlje za 40 funtov. Za 10 šilingov letno si lahko najamete konec barja in režete lastno šoto.

Nato postavite zadaj na vrtu mlin na veter in zase proizvajate električni tok. Veter nikoli ne poneha. Med vojno, ko je bilo tam vojaštvo, je vihar nekega dne odnesel celo sobo ter jo odložil pol milje daleč na morju.

LISASTI PONIJI IN OVCE

Na Unstu imajo enkrat na teden filmsko predstavo, pozimi pa plese in ženitovanja.

Ko bodo premogovi rudniki mehanizirani, bo propadla trgovina s shetlandskimi poniji.

Zato skušajo vzgojiti posebno lisasto pasmo, primerno za cirkuške arene. Lisastih je tudi nekaj ovac, toda kdo naj bi rabil lisaste shetlandske ovce, si ne morem misliti.

ZADNJI KOŠČEK BRITANIJE

Nismo sicer videli mrka, pač pa svetilnik na skali z imenom Muckle Flugga. Stanovalci so najsevernejši prebivalci Britanije. Muckle pomeni »velik«, toda zdi se, da nihče ne ve, kaj je flugga.

Pol milje za svetilnikom leži druga čer Out Stack. To je prav zadnji košček Britanije. Nanj je stopila leta 1847 Lady Franklin, žena arktičnega raziskovalca. Nikogar ne pomnijo, ki bi doslej še to poskusil.

Dvomim, če se bom še kdaj povrnil v ta del sveta. Osel gre samo enkrat na led!

Divji bivol rešil lovca

V džungli Drupuri v indijski pokrajini Asam se je zgodil zanimiv slučaj: nek divji bivol je rešil življenje človeku.

Dva Indijca sta pri lovu v tej džungli naletela na tigra. Eden od domačinov je ušel, drugi pa je poskušal divjo zver ubiti, a jo je samo ranil. Ranjena zverina je s presunljivim tuljenjem človeka napadla, tisti mah pa je pridrvel iz goščave divji bivol in se vrgel na starega sovražnika ter ga odbil z rogovi. Indijec je bil težko poškodovan in je brez moči ležal v travi. Tiger je še nekajkrat poskusil napasti lovca, vendar mu je to bivol vsakokrat ubranil. Kmalu se je vrnil lovčev tovariš z ljudmi. Tigra so ubili, bivola pa pustili pri življenju. Tudi ranjeni lovec je ostal živ.

NEKAJ ZA NAŠE ŽENE

Da bomo okusno oblečene

Ni vedno potrebno, da si kupimo vse, kar je moderno in kar nosijo druge. Mnogo bolj važno je, da se znamo z enostavnimi in skromnimi sredstvi okusno obleči. Zato nikdar ne smemo nadeti nase vsega nakita in najrazličnejših kosov obleke, s katerimi razpolaga naša garderoba. To učinkuje smešno in neokusno.

Letos so moderna široka krila, bluze z bogatimi rokavi, kot okras pa cvetje, pisani šali, široki pasovi, različne ogrlice, zapestnice in podobno. Razumljivo je, da bomo izgledale kot cirkuške plesalke, če oblečemo vse to naenkrat. K nabranemu vzorčastemu krilu nosimo vedno enostavno, enobarvno bluzo. Pogosto tudi vidimo kombinacije krila in bluze v različnih vzorcih. To ni estetsko, zato se moramo takim kombinacijam skrbno izogibati. Dve pisani tkanini se nikdar ne ujemata in to naj bo tudi osnovno pravilo za okusno oblačenje. Lahka svečana bluza iz čipk ali svile se lepo poda in pride do svojega učinka samo ob črnem ali temnem krilu drugih barv. Najrazličnejši šali, ki so sicer res zelo moderni, tudi ne pristojajo k vsem oblekam. Najbolj se prilegajo enostavnemu kroju. Tudi cvetje moramo znati uporabljati. Bolje manj kot veliko. Dolge uhane naj nosijo samo žene z vitkim vratom in pravilnimi, lepo oblikovanimi ušesi. Biseri okoli vrata in drugi okrasi pa spadajo izključno le na enostavne in enobarvne obleke, a tudi to šele zvečer in ob svečanih prilikah. Zelo se uveljavljajo letos tudi čevlji brez peta, vendar jih smejo nositi le mlajše ženske, ki imajo dolge in vitke noge.

Če bomo upoštevale teh nekaj najvažnejših nasvetov, bomo lahko ob vseh prilikah primerno in okusno oblečene.

Moda

V hladnejših poletnih dneh se bomo odločile za obleko s tričetrtinskimi rokavi, izdelano iz lahke, še vedno svetle volnene tkanine

Drobni nasveti

Mastne madeže na koži odstranjujemo vedno z bencinom, če pa ta ne učinkuje, si pomagamo še s čistim alkoholom.

Kompot iz češenj, marelic, breskev, hrušk, češpelj in borovnic je prav dober, če ga pripravimo na sledeč način:

Na pet kg sadja vzamemo en liter vode in en kg sladkorja ter vse skupaj zavremo. Očiščeno sadje damo v sladkorno vodo, toliko da pokrije površino in kuhamo tri minute (trde hruške pet minut). S penovko (zajemalka, ki ima luknjice) pobiramo sadje ven in ga dajemo v čisto posodo (porcelan, da sadje ne počrni). Ko skuhamo na ta način vse sadje, ga postavimo na hladno. V ohlajeno sladkorno tekočino stresemo eno veliko žlico salicila in en dl alkohola ali četrt litra dobrega žganja. Sadje vložimo v kozarce, zalijemo s tekočino, da ga prekrije ter zavežemo s celofanom.

ŠEPAVEC • zgodba o volku • PO OLAFU ASLAGSSONU PRIREDIL V. DRŽAJ

57

Šepavec je izrabil priložnost. Umaknil se je v gostejše grmičevje. Vidne so bile samo oči, v katerih so se poigravali poslednji žarki zahajajočega sonca. Nelly je svojega tovariša takoj spoznala. Nestrpno je čakala, da tudi nasprotnik pokaže, da jo je spoznal.... Ko je stari lovec opazoval svojega miljenca, ga je mladi, vendar zloglasni morilec resno opazoval. »Rad bi te bliže spoznal, stari prijatelj!« je pomirljivo mrmral Frank, ko se je približal Šepavcu...

58

»Zapuščam te!« je spregovoril Frank, ko je sedel na konja. »Pozdravljen, Šepavec! In srečna naj bo tvoja nadaljnja pot!« Poklical je psa ter odjezdil. Od časa do časa je pogledal za volkom.

Šepavec se je končno zganil. Krenil je za jezdecem. Dobro je vedel, da si je komaj rešil življenje...

Ko lovca ni več videl, je dvignil Šepavec glavo. Sprostil se je; zategnjen, žalosten lajež je zaječal med brazdami samotne ravnine ter odmeval v pokrajini prepadov...

59

Okolnosti so nanesle, da sem se po več letih vrnil v pokrajino, kjer je prebival Frank. Bilo je meseca januarja. Mraz je pritiskal, da je bila zima ostra, ko že dolgo ne.

Zvečer sem vzel zavoj s posteljnino ter si napravil ležišče med ognjem in ponijem. Ko sem ga nežno potrepljal po glavi in mu želel lahko noč, me je zaspano pogledal.

Kako dolgo sem spal, sam ne vem. Prebudilo me je močno Crowovo hrskanje. Oči in ušesa je imel obrnjene proti previsu...

60

»Kaj je s teboj?« sem začudeno vprašal Crowa. »Ali se ti je sanjalo? Kaj se je zgodilo?

Konj je ponovno zahrskal, se za korak umaknil in malo je manjkalo, da se nisem znašel v ognju.

Volkovi so v bližini, sem si mislil in jih v resnici tudi odkril. Stopali so proti vetru z nasprotne strani malega zaliva.

Prva moja skrb je bila, da sem konja čvrsto privezal; nato sem pogledal pihalnik ter ga položil na ležišče poleg sebe.

OBJAVE - OGLASI

MALI OGLASI

Prodam fotoaparat »Retinetti« na leica film. Naslov v upravi lista.

Našlo se je avtomobilsko kolo. Poizve se pri B. M. Bistrica 7, p. Duplje.

Nagrado in enoletno najemnino vnaprej dam tistemu, ki mi preskrbi enosobno stanovanje v Kranju ali bližnji okolici. Naslov v upravi lista.

Samostojna knjigovodkinja želi kakršnekoli zaposlitve v Kranju ali okolici. Naslov v upravi lista.

Prodam dva rabljena vzidljiva štedilnika. Poizve se Gaštej 2.

Prodam športni voziček, Čirče 110, Kranj.

Prodam dobro ohranjeno navadno harmoniko 3 in pol tonsko. Poizve se Mlekarna, Jezerska cesta 27.

Kuharico, kvalificirano, sprejmemo v službo 15. septembra t. l. Dom učencev Mlekarske šole, Kranj, Čirče 115.

Poceni prodam kuhinjsko omaro. Naslov v upravi lista.

Komnoseštvo — Kranj. **Iščemo** vajenca. Zglasiti se Kranj, Tavčarjeva 1 ali Koroška 39.

»Komunala« - Kranj **sprejme** 20 do 30 gradbenih delavcev, v prvi vrsti domačinov.

V shrambi koles na živilskem trgu ostalo žensko kolo. Dobi se pri Oblek V., Gregorčičeva 2-a.

Preklicujem blok št. 20240, izdan v Komisijski trgovini Kranj 1. 12. 1953.

Poceni prodam nekaj smrekovih in hrastovih tramov in 400 kom. strešne opeke. Naslov v upravi lista.

Prodam šivalni stroj in kuhinjsko omaro. Naslov v upravi lista.

OBJAVE

Kmetijska zadruga Visoko

KZ Visoko razpisuje mesto upravitelja na ekonomiji Kmetijske zadruge Visoko s 1. januarjem 1955. Pismene ponudbe z navedbo sposobnosti in ocen poslati na KZ Visoko, pošta Šenčur pri Kranju. Plača po predpisih o zadružnih uslužbencih.

OBJAVA

Naknadno vpisovanje v 1., 5. in 6. razred osemletne osnovne šole v Stražišču bo v torek, 31. avgusta od 8. do 12. ure. Popravni izpiti v 5. razredu bodo dne 1. in 2. septembra od 8. ure dalje. Pričetek šole dne 3. septembra.

Upraviteljstvo osemletne šole v Stražišču

RAZPIS

Dveletna Mlekarska šola v Kranju sprejema prijave za vpis do 5. septembra.

Pogoji za sprejem: starost 16. let, dovršena 2 razreda gimnazije ali 6 razredov osemletne šole ali enoletna kmetijska šola.

Kandidati naj pošljejo prošnjo, ki ji priložijo zadnje šolsko spričevalo, na ravnateljstvo šole. Ravnateljstvo

OBVESTILO

Obveščamo vse telefonske naročnike na področju Slovenije, da se v ATC Škofja Loka vrše priključitvena dela in bodo od 26. t. m. dalje veljale za vse naročnike trošteviľčne številke, ki so v imeniku objavljene v oklepajih. Do konca priključitvenih del, kar bo še posebej objavljeno, pa bodo za vse specialne službe veljale naslednje telef. številke.

Ljudska milica	tf. št.	265
Gasilci, prijava požar.	„	232
Reševalna postaja	„	248
Telefonsko posredovanje brzojavk	„	211

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

razpisuje

ABONMA

za sezno 1954/55

Redni abonmaji:

1 Premierski obonma za 8 premier v sezoni. Abonenti tega obonmaja dobe vse premiere v sezoni razen mladinskih predstav, ki so izven abonmaja. Abonma ni vezan na določen dan v tednu.

2. Abonma red »A« ima predstave redno ob torkih zvečer, red »B« redno ob petkih zvečer. Abonenti teh dveh abonmajev dobe po 8 ponovitev vseh uprizorjenih del, razen mladinskih.

3. Delavski abonma red »E« in »F« sta popoldanska abonmaja. Predstave za ta dva abonmaja niso vezane na stalni dan v tednu.

4. Mladinski abonma red »C« bo imel predstave ob četrtkih popoldan.

5. Redni abonmaji v večjih krajih Gorenjske. Gledališče bo prihajalo v te kraje redno gostovat s svojimi predstavami.

Izredni abonmaji:

1. Za podjetja, ustanove, zavode, šole, organizacije in razne druge skupine bo gledališče na željo uredilo posebne abonmaje in izvedlo zaključene predstave posameznih del.

Cene in plačilni pogoji:

1. Premierski abonma od din 90 do din 45 brez popusta.

2. Abonma red »A« in »B« od din 7 do din 35 z 10% popustom.

3. Delavski abonma red »E« in »F« enotna cena din 40 brez popusta.

4. Mladinski abonma red »C« enotna cena din 30 brez popusta.

(Naveden cene so mišljene za eno predstavo)

Vpisovanje abonmajev:

1. Za dosedanje abonente bo vpisovanje od 1. do 5. septembra 1954, za nove abonente pa od 5. do 12. septembra 1954 od 18. do 20. ure, ob nedeljah pa od 10. do 12. ure pri blagajni Prešernovega gledališča Kranj, Titov trg 5.

2. Za delavske abonmaje bo vpisovanje pri sindikalnih poverjenikih po tovarnah.

3. Za abonmaje v okoliških krajih bo vpisovanje objavljeno v »Glasu Gorenjske«. Kjer si želite gostovanj, se obrnite na Kulturno prosvetna društva ali na odbore SZDL, — pismeno, osebno ali telefonično na upravo Prešernovega gledališča v Kranju, Titov trg št. 5, telefon št. 355 ali 450.

Uprava Prešernovega gledališča

Kino

Kino »Radio«, Jesenice: do 28. avgusta amer. barvni film »Viharni zaliv«. 29. do 31. angleški zgodovinski film »Henrik V.«. 1. do 4. septembra švedski film — drama »Gospodična Julija«. — Predstave vsak dan ob 18. in 20. uri, ob nedeljah ob 18 in 20. uri in v slučaju slabega vremena ob 16. uri. — Vsako nedeljo dopoldne matineja ob 10. uri. Cena za odrasle 20 din, za otroke 10 din.

Kino »Plavž«, Jesenice: do 28. avgusta švedski zabavni film »Dobri vojak Bum«. 29. do 31. švedska film. drama »Gospodič. na Julija«. 1. do 4. septembra »Henrik V.«. Predstave v torek, sredo in petek ob 20. uri, v nedeljo ob 18. in 20. uri in v slučaju slabega vremena ob 16. uri. Vsako nedeljo ob 10. uri matineja. Cena za odrasle 20 din, za otroke 10 din.

Kino »Krvavec«, Cerklje: 28 do 29. avgusta švedski film »Zaradi moje ljubezni«. — Matineji 29. avgusta ob 8.15 uri »V senci sovraštva«, ob 10.15 uri »Trenutek resnice«. 30. do 31. avgusta angleški film »V senci sovraštva«. Predstave dnevno ob 16., 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.

Letni kino »Partizan«: do 28. avgusta angleški film »V senci sovraštva«. 29. do 31. avgusta francoski film »Trenutek resnice«. Predstave dnevno ob 19.30 uri.

Kino »Svoboda«, Stražišče: Samo v soboto 28. VIII. ob 18. in 20. uri francoski film »Trenutek resnice«. V nedeljo ob 10. uri matineja švedskega filma »Zaradi moje ljubezni«, ob 15., 17. in 19. uri angleški film »V senci mržnje».

Razpis

Komisija za razpis mesta direktorja pri OLO Kranj razpisuje **mesto poslovodje za trgovino** z mešanim blagom »Žirovka« Žiri.

Pogoj: predpisana trgovska izobrazba **z 5 do 8 let** prakse.

Plača po tarifnem pravilniku.

Prošnjo z vsemi potrebnimi in življenjepisnimi podatki je vložiti na Tajništvo OLO Kranj najkasneje do 17. septembra 1954.

Obvestilo

Komisija za podeljevanje štipendij pri OLO Kranj obvešča vse upravičence, da se bodo tudi v tem letu podeljevale štipendije dijakom srednjih in strokovnih šol ter študentom višjih šol, fakultet in akademij.

Štipendije se bodo podeljevale samo dijakom in študentom okraja Kranj izven območij mestnih občin Kranj, Tržič in Škofja Loka.

Prošnji, katero je poslati na OLO Kranj — Komisiji za podeljevanje štipendij in ki mora med drugim vsebovati tudi prosilčeve družinske in socialno zdravstvene razmere, je priložiti še sledeče dokumente: 1. Potrdilo o šolanju, šolskem uspehu, opravljenih izpitih oz. vpisu v šolo; 2. Potrdilo pristojnega organa o premoženjskem stanju družinske skupnosti; 3. Mnenje mladinske oz. študentovske organizacije o prosilčevem moralnem zadržanju in upravičenosti do štipendije.

Prošnje s potrebnimi potrdili je poslati OLO Kranj, Komisiji za podeljevanje štipendij najkasneje do 15. septembra 1954, ker se vse kasneje dospele prošnje ne bodo obravnavale pred zaključkom I. polletja. Prav tako se ne bodo obravnavale prošnje, katerim ne bodo priložena vsa zahtevana potrdila.

Prošnje, katere so prosilci za podelitev štipendije za šolsko leto 1954-55 že vložili na tuk. OLO in ki nimajo priloženih vseh zahtevanih potrdil,se prav tako ne bodo obravnavale.

Komisija za podeljevanje štipendij pri OLO Kranj

KMETIJSKA ZADRUGA LJUBNO

ČESTITA K OBČINSKEMU PRAZNIKU PODNARTA — 24. AVGUSTU VSEM SVOJIM ČLANOM IN VSEM OBČANOM PODNARTA!

Radio Ljubljana

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.35, 6., 7., 13., 15., 17., 19. in 22. uri.

V nedeljo, 29. avgusta: 6.30 Pregled tiska. 8.00 O športu in športnikih. 8.15 Domače pesmi za prijetno nedeljsko jutro. 9.00 Otroška predstava Pino Vatovec: Hišica na gričku. 12.00 Pogovor s poslušalci. 12.30 Pol ure za našo vas. 13.30 Želeli ste ste — poslušajte! 15.45 Po naši lepi deželi — Zvone Zorko: Od Peričnika do Savice. 18.00 Radijska igra — Heinrich von Kleist: Razbiti vrč. 20.30 Športna poročila. 20.40 Večerni operni koncert. 22.20 Plesna glasba.

V ponedeljek, 30. avgusta: 7.00 Pregled tiska. 8.30 Za pionirje. 12.00 Poskočne napeve izvajajo »Štirje fantje« in Avsenikov trio«. 12.20 Kmetijski nasveti. 14.30 Novi filmi. 15.30 Želeli ste — poslušajte! 16.00 Utrinki iz literature — Borislav Stanković: Stanoja. 16.15 Promenadni koncert. 20.00 III Prenos iz festivala v Salzburgu, VIII. Simfonični koncert.

V torek, 31. avgusta: 7.30 Za gospodinje. 8.10 Slovenske narodne pesmi. 8.30 Cicibanom — dober dan! 12.00 20 minut z veselimi godci. 12.20 Kmetijski nasveti. 15.30 Želeli ste — poslušajte! 16.00 Utrinki iz literature Resad Niri: Poljub v senci. 16.15 Promenadni koncert. 18.30 Orkestralni odlomki iz oper. 20.00 Spored slovenske zborovske in solistične glasbe Kosovela in samospevi Franca Vilharja. 20.30 Tedenski notranje-politični pregled. 20.40 Mali koncert lahke glasbe. 21.00 Literarna oddaja: J. W. Goethe. 21.30 Japonske narodne pesmi poje Michicho Sunahara, pri klavirju Pavel Šivic.

V sredo, 1. septembra: 7.30 Za gospodinje. 12.00 Ljubljanski komorni zbor p. v. Milka Škoberneta slovenske narodne in umetne pesmi. 12.20 Kmetijski nasveti. 12.30 Opoldanski koncert. 15.30 Želeli ste — poslušajte! 16.00 Utrinki iz literature — Saša Vuga: Zlata mrtvaška glavica. 16.15 Promenadni koncert. 18.00 Modni kotiček. 18.10 V pesmi in plesu po naši deželi... 18.50 Okno v svet. 20.30 Radijska uri Carlo Goldoni: Primorske zdrahe. 21.2? Spored popularnih orkestrskih skladb. 22.20 Plesna glasba.

V četrtek, 2. septembra: 7.00 Pregled tiska. 12.00 Igra godba na pihala. 12.20 Kmetijski nasveti. 12.30 Opoldanski orkestralni spored. 14.30 Kulturni pregled. 15.30 Želeli ste — poslušajte! 16.00 Utrinki iz literature — Fritjof Nilson Piraten Sovražnik cvetlic. 16.15 Promenadni koncert. 18.00 Zdravstveni nasveti. 1810 Naši in inozemski solisti pred mikrofonom. 18.50 Domače aktualnosti. 20.00 »Četrtkov večer domačih pesmi in napevov«. 20.45 Zunanje-politični feljton. 21.00 Koncert ansambla zagrebških solistov.

V petek, 3. septembra: 7.00 Pregled tiska. 7.30 Za gospodinje. 8.30 Cicibanom — dober dan! 12.30 Opoldanski koncert. 14.30 Nekaj za lovce. 14.40 Slovenske narodne pesmi poje »Tri Polonce«. 15.30 Želeli ste — poslušajte! 16.00 Utrinki iz literature —. Guy de Maupassant: Burka. 16.15 Promenadni koncert. 18.50 Družinski pogovori. 20.00 Domače pesmi za ples in razvedrilo. 20.30 Tedenski zunanje-politični pregled. 22.20 Plesna in zabavna glasba.

KOMISIJA ZA IMENOVANJE DIREKTORJEV PRI LJUDSKEM ODBORU MESTNE OBČINE JESENICE

razpisuje

mesto upravnika „Avtoservisa" na Jesenicah

Pogoji so sledeči: mojstrski izpit za avtomehanika in najmanj 15 let prakse. Pismene vloge pravilno kolkovane je poslati na tajništvo Ljudskega odbora mestne občine Jesenice do 10. septembra 1954.

DELOVNI KOLEKTIV

razstavlja svoje kakovostne proizvode tudi na Gospodarski razstavi v Kamniku, ki bo odprta od 28. avgusta do 9. septembra

Obiskovalci! Pri ogledu razstave, si podrobno oglejte tudi naše razstavišče!